

บทที่ 4

ลักษณะอำนาจทางสังคมในชุมชนชนบท

ในบทนี้มุ่งศึกษาลักษณะการได้มาซึ่งฐานอำนาจของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ภายในสังคมโดยนำเอาข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักมาศึกษาเพื่อหาลักษณะของการได้มาซึ่งฐานอำนาจโดยนำแนวคิดของ French และ Raven ที่ได้จำแนกฐานของอำนาจมาใช้ มีการวิเคราะห์กลุ่มผลประโยชน์ที่ปรากฏในชุมชนชนบทของจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้แก่กลุ่มข้าราชการที่มาจากการแต่งตั้ง ซึ่งมีฐานอำนาจมาจากการเป็นผู้นำตามระเบียบประเพณี กลุ่มที่สองคือ นักการเมืองที่ได้รับตำแหน่งมาจากการเลือกตั้ง มีฐานอำนาจมาจากการแสดงความรู้ความชำนาญ กลุ่มที่สาม กลุ่มผลประโยชน์ภายในท้องถิ่นซึ่งได้แก่ พ่อค้า นักธุรกิจ จะมีฐานอำนาจมาจากการให้รางวัลและผลประโยชน์ต่าง ๆ กลุ่มสุดท้ายคือกลุ่มผู้มีอาชีพอิสระ เช่นทนายความ แพทย์ วิศวกร กลุ่มนี้มีฐานอำนาจที่ได้รับจากข้อมูลข่าวสารเมื่อทำการวิเคราะห์ฐานอำนาจของกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่มีอาชีพอิสระมวลชนในชุมชนชนบทแล้วจึงทำการศึกษาถึงการจัดช่วงชั้นทางสังคมโดยมุ่งถึงประเด็นการเลื่อนชั้นทางสังคมในแนวนอนและการเลื่อนชั้นทางสังคมในแนวตั้ง

ลักษณะการได้มาซึ่งฐานอำนาจของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ

1. การได้มาซึ่งฐานอำนาจจากการเป็นผู้นำตามระเบียบประเพณี
กลุ่มผลประโยชน์กลุ่มนี้คือ กลุ่มข้าราชการที่มาจากการแต่งตั้ง
ประกอบด้วย กลุ่มข้าราชการฝ่ายปกครอง กลุ่มข้าราชการตำรวจ กลุ่ม
ข้าราชการทหาร และกลุ่มข้าราชการพลเรือน สถานภาพของกลุ่มข้าราชการ
ที่มาจากการแต่งตั้งมี 2 รูปแบบ คือ

1. การบริหารราชการส่วนกลางที่กระทรวง ทบวง กรม ได้จัดส่ง
เจ้าหน้าที่ไปประจำตามต่างจังหวัด ซึ่งตามระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กรม
เจ้าสังกัดไม่ได้มอบอำนาจการบริหารบุคคลและการบริหารงบประมาณให้กับทาง
จังหวัดแต่อย่างใดทำให้ข้าราชการประเภทนี้มีความอิสระในการปฏิบัติงาน เช่น
ผู้พิพากษา ทหาร อัยการ อาจารย์วิทยาลัยครู ฯลฯ

2. การบริหารราชการส่วนภูมิภาค ซึ่งทางกระทรวง ทบวง กรม
ที่สังกัดได้แต่งตั้งข้าราชการมาประจำภายในจังหวัด โดยมอบหมายให้ผู้ว่าราชการ
จังหวัดเป็นผู้บังคับบัญชา สามารถวางแนวทางในการบริหารงานที่จะทำให้เกิด
เกิดประโยชน์ต่อจังหวัดอย่างสูงสุดตามแนวทางที่ทางผู้ว่าราชการจังหวัดวางไว้

นายวิรัช รัตมีเทศ ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้กล่าวถึง การ
ปฏิบัติงานของข้าราชการที่มาประจำในพื้นที่ของชนบทว่า

"ทางราชการได้จัดส่งข้าราชการประจำในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ ใน
สองลักษณะด้วยกัน ประการแรก เป็นข้าราชการในสังกัดราชการบริหารส่วน
กลาง รูปแบบการปฏิบัติงานของข้าราชการประเภทนี้จะมีการสั่งการโดยตรง
จากกระทรวงและกรมที่สังกัดโดยตรง การบริหารงานบุคคลและงบประมาณจะ
เป็นของต้นสังกัดโดยตรง แต่จะมีพื้นที่ปฏิบัติงานในขอบเขตเดียวกัน ข้าราชการ
ประเภทนี้ค่อนข้างจะมีความอิสระในการปฏิบัติงานเช่น ผู้พิพากษา อัยการสูงสุด

ข้าราชการทหาร ฯลฯ อีกประเภทหนึ่งก็คือ ข้าราชการสังกัดราชการบริหารส่วนภูมิภาค ซึ่งกฎหมายได้ให้อำนาจกับผู้ว่าราชการจังหวัดในการบังคับบัญชาโดยมีการบังคับบัญชาในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ตามลำดับ อีกประเภทหนึ่งก็คือ ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องสวมหมวกสองใบในฐานะนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดด้วย สำหรับเทศบาล และสุขาภิบาล ถึงแม้จะมีนายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้ง สุขาภิบาล มีนายอำเภอเป็นประธานสุขาภิบาลแต่สิ่งเหล่านี้ขึ้นตรงกับผู้ว่าราชการจังหวัดทั้งสิ้นจะให้แยกแยะความแตกต่างกันก็คงจะไม่มีความแตกต่างกันมากนักเพราะทุกฝ่ายเข้ามาทำงานในพื้นที่เพื่อประชาชนทั้งนั้น " (วิรัช รัตมีเทศ, สัมภาษณ์ : มิถุนายน 2535)

ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ได้กล่าวถึงสถานภาพตนเอง ในฐานะผู้ดูแลรับผิดชอบการบริหารราชการภายในจังหวัดจะเห็นได้ว่าผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจให้คำปรึกษาแนะนำบังคับบัญชาหน่วยราชการต่าง ๆ ทั้งราชการบริหารส่วนกลาง ราชการบริหารส่วนภูมิภาค ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงเป็นผู้ที่มีสถานภาพสูงสุดภายในจังหวัด

สำหรับข้าราชการที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ สามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ตามลักษณะความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนชนบท กล่าวคือ

กลุ่มข้าราชการฝ่ายปกครอง ประกอบด้วยข้าราชการฝ่ายต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวงมหาดไทยเช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด นายอำเภอ ปลัดอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

อาจกล่าวได้ว่า ตามรูปแบบของการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ข้าราชการกลุ่มนี้ จะได้รับมอบอำนาจตามข้อบัญญัติของกฎหมายให้ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการจาก กระทรวง ทบวง กรมอื่น ๆ ด้วย ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าโดยสายงานแล้ว กลุ่มข้าราชการฝ่ายปกครองจะมีอำนาจมากที่สุดในการควบคุม

ดูแลข้าราชการทั้งหมดให้ปฏิบัติหน้าที่ ดังนั้น ผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชนบทจะให้ความสนใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการกลุ่มนี้ เนื่องจากเป็นศูนย์รวมของอำนาจ

นายวิรัช รัตมีเทศ ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการกับผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชนบทว่า

"ในฐานะที่ผมต้องเป็นผู้ดูแลให้สื่อมวลชนปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนให้ได้มากที่สุด ดังนั้นการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง การให้ข้อมูล ที่ถูกต้องจึงเป็นเรื่องสำคัญ ข้าราชการในยุคนี้จะต้องมีกลยุทธ์ในการใช้ สื่อมวลชนให้เกิดประโยชน์ต่อกันให้ได้มากที่สุด

ผมกำชับนายอำเภอทุกอำเภอ สร้างความเข้าใจกับสื่อมวลชนในทุก รูปแบบเพราะสื่อมวลชนจะเป็นสื่อกลางคอยเป็นหูเป็นตาเวลาประชาชนเดือดร้อน การใช้สื่อมวลชนให้เป็นประโยชน์ต่องานทางด้านปกครองจะมีผล ย้อนกลับมายังจังหวัดโดยตรงสมมติรับฟังข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่ผ่านหนังสือพิมพ์ หรือสถานีวิทยุ หากมีข้อสงสัย หรือปัญหาอุปสรรคในโครงการหนึ่งโครงการใด สมมติที่จะแก้ไข และสั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินงานให้ ผมถือว่า สื่อมวลชนจะช่วยกันแก้ไขปัญหาสังคมโดยการให้ข้อคิดข้อเสนอแนะต่อทาง ราชการ FEED BACK ที่กลับมา ผมตรวจสอบได้หลายทางโดยมีหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องนำเสนอเรื่องขึ้นมาเพื่อพิจารณาแล้วหาทางแก้ไข พูดกันจริง ๆ หนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง นอกจากจะมีอิทธิพลกับประชาชนในจังหวัดแล้ว ยังมีประโยชน์กับทางราชการ พื้นที่บางแห่งก็ดูแลไม่ทั่วถึง บางที่ข้าราชการ นี้แหละเอาอะไรไปหลบ ๆ ซ่อน ๆ ไว้ ผมได้สื่อสารมวลชนช่วยชี้ช่องให้ สามารถแก้ไขปัญหาได้ทันเวลาอ่อนหนักเป็นเบา" (วิรัช รัตมีเทศ, สัมภาษณ์ มิถุนายน 2535)

จะเห็นได้ว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้มองผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทในลักษณะที่เป็นปัจจัยอย่างหนึ่งทางด้านการปกครองโดยใช้สื่อสารมวลชนเป็นกลไกทางด้านการพัฒนา ซึ่งจะช่วยให้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนผ่านทางหนังสือพิมพ์มายังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ว่าราชการจังหวัด หยิบยกประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น ส่งต่อไปให้หน่วยราชการดำเนินการตามความเหมาะสมต่อไป จะเห็นได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ว่าราชการจังหวัดกับผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทจะมีลักษณะที่เป็นเสมือนผู้ช่วยหรือผู้ใต้บังคับบัญชา เช่นเดียวกับหัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ

"ไม่เฉพาะแต่หน่วยราชการเท่านั้น ในฐานะที่ผมเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด ผมจะต้องเอื้อให้ทุกฝ่ายทั้งภาครัฐและเอกชน สามารถประสานงานกันได้อย่างดีตอนมารับตำแหน่งใหม่ ๆ ผมออกไปพบกับบรรณาธิการหนังสือพิมพ์หลายฉบับขอความร่วมมือให้ช่วยกันทำงานเพื่อจังหวัด สื่อมวลชนของจังหวัดเพชรบูรณ์ให้ความร่วมมือดีมาก ผมอยู่มาปีเศษทุกอย่างราบรื่นดี คนพูดกันรู้เรื่อง ความขัดแย้งก็น้อย นักหนังสือพิมพ์ไม่ต้องคอยตามผมทุกเรื่อง เรื่องไหนไม่ได้บอกกันได้ จะได้หาทางแก้ไข ส่วนเรื่องไหนดี ๆ เอาไปลงข่าวจะได้มีกำลังใจทำงาน ผู้สื่อข่าวทำงานก็เกิดประโยชน์กับสังคม ผลงานที่เกิดขึ้นเกิดจากมุมมองทัศนะ ความคิดเห็นจากหลายแง่มุม ผู้สื่อข่าว บรรณาธิการหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับมองการทำงานของผมในแง่มุมที่ไม่เหมือนกัน เปรียบเทียบกับมะขามหวานของจังหวัดเพชรบูรณ์ ถึงจะหวานเหมือนกันก็ยังมีหลายพันธุ์ หลายรสชาติ ขออย่างเดียวให้ผู้สื่อข่าวมีจรรยาบรรณบ้าง เห็นแก่ประโยชน์สุขของส่วนรวม" (วิรัช รัตมีเทศ, สัมภาษณ์ มิถุนายน 2535)

จวกทัศนะของผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ จะเห็นได้ว่าให้ความสำคัญกับผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชนบทในลักษณะความสัมพันธ์สองประการคือ

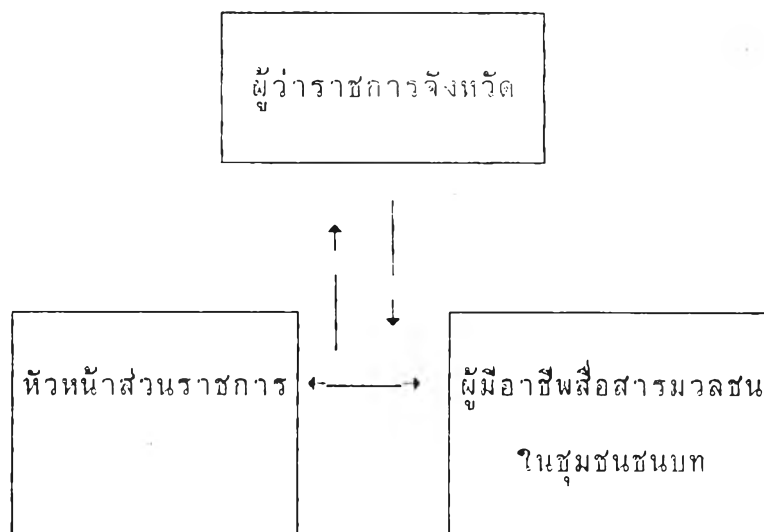
1. เป็นผู้ช่วยปฏิบัติงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2. ในฐานะเพื่อนหรือบุคคลที่มีสถานภาพที่อยู่ในระดับเดียวกัน
ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงใช้วิธีการขอความร่วมมือในการปฏิบัติงาน

ผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้บริหารสูงสุดฝ่ายพลเรือนจะใช้ผู้มีอาชีพ
สื่อสารมวลชนในชุมชนชนบท ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะองค์กรหนึ่งเช่นเดียวกับหน่วย
งานที่จัดตั้งขึ้นมาอย่างเป็นทางการ

จากคำสัมภาษณ์ของผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ จะเห็นได้ว่า
ความสัมพันธ์ของผู้ว่าราชการจังหวัดกับผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบท จะ
อยู่ในลักษณะความสัมพันธ์ในลักษณะที่ผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถควบคุมผู้มีอาชีพ
สื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่เห็นได้อย่างชัดเจน

แผนภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ว่าราชการจังหวัดกับผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบท

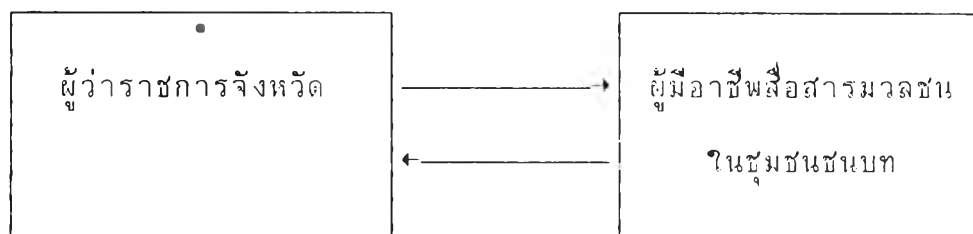


หัวหน้าส่วนราชการ หมายถึง นายกเทศมนตรี สรรพากรจังหวัด พัฒนาการจังหวัด ประมงจังหวัด ฯลฯ

ผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบท หมายถึง บรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ผู้สื่อข่าวสถานีวิทยุกระจายเสียง ฯลฯ

ที่มา ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์

แผนภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ว่าราชการจังหวัดกับผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบท



ที่มา ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์

ความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้ว่าราชการจังหวัดกับผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบท ส่วนใหญ่แล้วงานทางด้านนี้ผู้ว่าราชการจังหวัดจะมอบให้ประชาสัมพันธ์จังหวัด เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบประสานงานกับผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทโดยตรง

ดังนั้น ผู้ว่าราชการจังหวัดจะมีความใกล้ชิดกับผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบท น้อยกว่าประชาสัมพันธ์จังหวัด แต่ในโอกาสต่าง ๆ ที่สำคัญผู้ว่าราชการจังหวัดจะเปิดโอกาสให้ผู้สื่อข่าวได้ทำการสัมภาษณ์ในการแถลงข่าวประจำเดือนของจังหวัด ผู้สื่อข่าวจะเข้าสัมภาษณ์ซักถามในประเด็นต่าง ๆ ซึ่งกำลังเป็นที่สนใจของประชาชนในวาระสำคัญต่าง ๆ อาทิ วันปีใหม่ ผู้ว่าราชการจังหวัดจะมอบหมายให้ประชาสัมพันธ์จังหวัดทำบัญชีรายชื่อสื่อมวลชนที่สมควรจะได้รับของขวัญและเงินสด ส่วนใหญ่แล้วจะยึดถือหลักเกณฑ์ที่ว่า จะต้องเป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น หัวหน้าสถานีวิทยุกระจายเสียงและผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบท ที่นำเสนอข่าวของทางจังหวัดอย่างสม่ำเสมอ เมื่อผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนไม่มีผลงานเด่นชัดมักจะไม่ได้รับการยอมรับทั้งจาก

หนังสือพิมพ์ต้นสังกัด และหน่วยงานของทางราชการ บุคคลเหล่านี้มักจะกล่าวหาว่า ไม่ได้ได้รับความยุติธรรมในการหาข้อมูลข่าวสารเพื่อนำออกเผยแพร่ จึงเป็นสาเหตุให้เกิดความขัดแย้งกับผู้ที่มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทรายอื่น ๆ และประชาสัมพันธ์จังหวัด ปัญหาความขัดแย้งดังกล่าว นายสมศักดิ์ ศรีวรรณะ อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้กล่าวว่า

"พวกเหี้ย ๆ นึกถึงแต่เรื่องส่วนตัวของแม่ฉัน ควรจะนึกถึงบ้านเมืองนะ มีข่าวเหอะ คนเขาก็สนใจบ้านของตัว ไอ้สัญญาจะให้เอาอย่างไรล่ะ มันนึกถึงเรื่องของผลประโยชน์ ซึ่งดีซึ่งเด่นเกิน ไม่มีใครกล้าพูดอะไร มันต้องการของแม่ของมันยังงี้ ไม่อยากมีใครไปยุ่งกับมันแล้ว เมื่อตอนสิ้นปีผมถึงบอกคุณให้หาของขวัญให้ คุณบอกว่าอย่าไปให้มันมันไม่มีชื่อผมก็ยังไม่ให้มันเลย ไข่ไหม ไอ้สัญญาจะให้เงินผมไม่ให้หรอก ไม่ต้องกลัวอะไรมันหรอก ผมทวงคุณโดนข่มขู่ถูกแกล้ง เพราะคุณก็รู้ว่ามันใช้ระบบนักเลง ใช้ระบบเหี้ยไข่ไหม มันต้องแอบแจ้งความ แอบบันทึกจับกุม บอกผู้กำกับไว้ให้คอยดูแลเด็กของผมด้วยว่าถูกข่มขู่ เราไม่ต้องบอกว่าใครเป็นจำเลย เพียงแต่ที่เรา รู้กันอยู่ หมายถึงแม่ฉันเอาไว้สักเดือน สองเดือนข้างหน้า พยายามส่งข่าวให้มันเผยแพร่ ให้เซ็นชื่อรับเอาไว้ด้วย ให้รองผู้ว่าหรือผมเซ็นปะหน้า แล้วส่งไปให้มัน อย่าเอาข่าวซ้ำ ข่าววันนี้ก็ส่งวันนี้ ลองดูสักเดือน ถ้าไม่ลงเผยแพร่เลยเอาใบปะหน้าไว้ยันเป็นหลักฐาน แล้วแทงส่งผู้สื่อข่าวรายอื่นต่อไป จะได้ข้อสรุปว่าผู้สื่อข่าวคนไหนไม่ได้ความ ไม่ลงข่าวให้เลย ฝาก 10 ข่าว ไม่ลงทั้ง 10 ข่าว ก็ไม่ต้องส่งให้อีกต่อไป"

(บทสนทนาระหว่างนายสมศักดิ์ ศรีวรรณะ อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ กับ นายนรกิจ ศรีธธา ประชาสัมพันธ์จังหวัดเพชรบูรณ์ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทกับการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะสื่อมวลชน)

จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ตามที่คณะของ นายสมศักดิ์ ศรีวรรณะ อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่ได้สนทนากับประชาสัมพันธ์จังหวัดเพชรบูรณ์ จะเห็นแนวทางปฏิบัติงานของผู้มีอาชีพสื่อมวลชนในชุมชนชนบท ซึ่งจะสะท้อนภาพออกมาอย่างชัดเจนว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ได้รู้และทราบความเคลื่อนไหวในการทำงานของผู้มีอาชีพสื่อมวลชนในชุมชนชนบทอยู่ตลอดเวลาและสะท้อนภาพของสื่อมวลชนในประเด็นต่าง ๆ คือ

- ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ จำเป็นจะต้องใช้สื่อมวลชนเพื่อการประชาสัมพันธ์งานของจังหวัด
- ซึ่งให้เห็นถึงความแตกแยกของสื่อมวลชนในชุมชนชนบท
- ผู้มีอาชีพสื่อมวลชนในชุมชนชนบท บางครั้งจะใช้ความรุนแรงในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายของตนเอง
- ผู้ว่าราชการจังหวัดจะมองสื่อมวลชนในชุมชนชนบท ในลักษณะที่เหยียดหยาม สืบเกิดจากสรรพนามที่ใช้
- จากบทสนทนา จะเห็นได้ว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดจะใช้นโยบายในการเลี้ยงผู้มีอาชีพสื่อมวลชนในชุมชนชนบทไว้ใช้งานโดยการให้ของกำนัลและเงินทองในโอกาสอันควร ทั้งนี้จะให้ประชาสัมพันธ์จังหวัดเป็นผู้ทำบัญชีรายชื่อสื่อมวลชนที่สมควรจะได้รับสิ่งของและเงินทอง ให้คัดเลือกเป็นคราว ๆ ไป
- ผู้ว่าราชการจังหวัด จะให้ความสำคัญกับหนังสือพิมพ์ในส่วนกลางเป็นอันดับหนึ่ง โดยการเข้าพบกับผู้บริหารของโรงพิมพ์เป็นครั้งคราว ส่วนผู้มีอาชีพสื่อมวลชนในชุมชนชนบท ประเภทผู้สื่อข่าวส่วนกลาง จะให้ความสำคัญกับหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เดลินิวส์ มติชน ตามลำดับ ส่วนผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเป็นอันดับถัดมา
- ผู้ว่าราชการจังหวัดจะใช้ประชาสัมพันธ์จังหวัด เป็นกันชนกับสื่อมวลชนโดยให้ทำหน้าที่ประสานและลดแรงปะทะที่เกิดขึ้นในทุกเรื่อง



ผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้ชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น ระหว่างผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทกับบทบาทที่เกิดขึ้นภายในระบบสังคม ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ ซึ่งผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทจะปฏิบัติหน้าที่ตามสถานภาพและบทบาทที่มีอยู่ โดยทุกฝ่ายพยายามหลีกเลี่ยงและหาแนวทางในการลดข้อขัดแย้งเมื่อเกิดปัญหาหรือพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนของสังคม จะพบว่ามีความพยายามรักษาระบบของสังคมเอาไว้ โดยให้ระบบสังคมดำเนินไปให้บรรลุวัตถุประสงค์ มีการปรับระบบให้ความสัมพันธ์ดำเนินไปได้อย่างราบรื่น ทั้งนี้อาศัยการประสานประสานให้การดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และบรรเทาความตึงเครียดที่เกิดขึ้น ดังนั้นระบบสังคมของจังหวัดเพชรบูรณ์จึงมีความเป็นสากลที่จะต้องดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้โดยพยายามขจัดความขัดแย้งที่เกิดขึ้น

กลุ่มข้าราชการตำรวจ ประกอบด้วย ผู้กำกับการตำรวจภูธรสารวัตร์ใหญ่ สถานีตำรวจภูธร และตำแหน่งที่ลดหลั่นลงมา ข้าราชการในกลุ่มนี้เป็นที่สนใจของผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทมากที่สุด เนื่องจากมีอำนาจหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยให้กับบ้านเมือง มีความเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนมากที่สุดโดยเฉพาะหน้าที่ในการรักษากฎหมายมีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มผลประโยชน์เป็นจำนวนมาก เจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ได้ให้ทัศนะที่เกี่ยวกับสื่อมวลชนว่า

"ตำรวจไม่อยากกระทบกระทั่งกับผู้สื่อข่าวเพราะระเบียบของกรมตำรวจ มีความละเอียดอ่อนมาก ถ้านายตำรวจผู้ใดถูกกล่าวหาทางหน้าหนังสือพิมพ์ อาจถูกตั้งกรรมการสอบสวนทำให้หมดอนาคตเองง่าย ๆ ปีไหนถูกร้องเรียน เงินเดือนก็ไม่ขึ้น ตำแหน่งก็ไม่ได้ ถ้ามีพรรคพวกเป็นสื่อมวลชน มีอะไรก็ผ่อนหนักเป็นเบา ผมมีพรรคพวกเป็นสื่อมวลชนเยอะ ใครมาขอความช่วยเหลืออะไรก็ให้ กับสื่อมวลชนผมไม่เคยขัด ขอเรื่องอย่างเดี๋ยวอย่าตีลงหน้า

หนังสือพิมพ์ก็แล้วกัน" (พ.ต.ต. เกรียงศักดิ์ แสงจันทร์ฉาย, สัมภาษณ์
กันยายน 2535)

เจ้าหน้าที่ตำรวจมีเงื่อนไขเกี่ยวกับระเบียบ กฎหมาย จึงต้องระมัด
ระวังตัวเป็นพิเศษโดยเฉพาะกับสื่อมวลชนจะหลีกเลี่ยงการกระทบกระทั่งให้มาก
ที่สุด เนื่องจากตำรวจจะเป็นฝ่ายเสียเปรียบ จากการศึกษ พบว่า ระหว่าง
ผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทกับเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้น จะอยู่ในลักษณะต้อง
พึ่งพาอาศัยกันโดยสื่อมวลชนสามารถยื่นเงื่อนไขให้เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติได้

กิตติพงษ์ รัตนวิภาคกุล ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ได้กล่าวถึง
ความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทกับเจ้าหน้าที่ตำรวจว่า
"ก็บอกไม่ถูกเหมือนกันนะ พอมีอาชีพผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์แล้ว ตำรวจ
ให้ความเกรงอกเกรงใจเรามาก บางครั้งเห็นพี่น้องประชาชนไม่ได้รับ
ความยุติธรรมจากตำรวจ อย่างกรณีถูกรถชนตั้งหลายวันแล้ว ตำรวจทำท่าจะ
เข้าข้างอีกฝ่ายหนึ่ง พอมาเล่าให้ฟังเห็นว่าไม่ยุติธรรมจริง ๆ ก็เลยไปพบกับ
ร้อยเวรเล่าเรื่องทั้งหมดให้ฟัง ร้อยเวรบอกว่าไม่เป็นไร คดีนี้ผมจะจัดการให้
เรียบร้อย พอไม่นานเจ้าทุกข์มาขอบคุณใหญ่ๆ ที่ช่วยเหลือเขาไปนั้น ตำรวจ
เปลี่ยนหน้ามือเป็นหลังมือเลย ผมบอกว่าไม่เป็นไร ส่วนเรื่องผิดกฎหมาย ผม
ไม่เคยขอร้องตำรวจ สื่อมวลชนรายอื่น ๆ อาจจะมี เช่น ขับรถไปชนคนตาย
แล้วขอเปลี่ยนผู้ต้องหา ถึงตำรวจจะให้แต่ให้ด้วยความเกรงกลัวมากกว่า"

(กิตติพงษ์ รัตนวิภาคกุล, สัมภาษณ์ พฤษภาคม 2535)

จากทัศนะของผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบท ยิ่งตอกย้ำถึง
ความสัมพันธ์ระหว่างสื่อมวลชนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจจะตกอยู่
ใต้อิทธิพลของผู้มีอาชีพสื่อมวลชนในชุมชนชนบท ทั้งนี้อาจเกิดขึ้นจากระบบงาน
และความใกล้ชิดซึ่งสื่อมวลชนสามารถรับรู้เบื้องหน้า เบื้องหลัง เกี่ยวกับการปฏิบัติ
งาน ของตำรวจได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังจากการสังเกตถึงพฤติกรรมระหว่าง

ผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทกับเจ้าหน้าที่ตำรวจของผู้ทำกรวิจัย จะพบว่า ในกรณีที่สื่อมวลชนมีกรณีขัดแย้งกัน อาทิ การทำร้ายร่างกายซึ่งกันและกัน หลังจากมีกรณีทะเลาะวิวาท มักจะพบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจจะพยายามไกล่เกลี่ยให้ถึงที่สุดโดยจะพยายามวางตัวเป็นกลางและไม่ยุ่งเกี่ยวกับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

กลุ่มข้าราชการทหาร ในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์มีหน่วยทหารตั้งอยู่คือ กองพลทหารม้าที่ 1 มีผู้บัญชาการกองพลเป็นนายทหารชั้นยศพลตรีเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด กำลังพลของหน่วยงานนี้ประมาณสองหมื่นนาย ความสัมพันธ์ระหว่างทหารกับผู้มีอาชีพสื่อมวลชนในชุมชนชนบท พันเอกประดิษฐ์ เขียวทอง ผู้บังคับการจังหวัดทหารบกเพชรบูรณ์และอดีตรองเสนาธิการ กองพลทหารม้าที่ 1 ได้กล่าวว่า

"ตามปกติแล้ว ทหารจะได้รับความร่วมมือจากสื่อมวลชนในพื้นที่เป็นอย่างดี การนำเสนอข่าว ทางทหารจะได้รับการตรวจสอบความถูกต้องจากเจ้าหน้าที่ในฝ่ายกิจการพลเรือนก่อนที่จะนำออกเผยแพร่ให้ประชาชนได้รับทราบ การปฏิบัติงานของฝ่ายทหาร ผมคิดว่า ตัวแทนสื่อมวลชนได้เข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายทหารเป็นอย่างดี เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ของทหาร จะต้องยึดหลักในเรื่องของความมั่นคงปลอดภัยเป็นสำคัญ การชี้แจงทำความเข้าใจต่อผู้แทนสื่อมวลชนจึงเป็นเรื่องสำคัญ ถึงแม้ว่าในปัจจุบันนี้ ข่าวสารของทางทหารมีวัตถุประสงค์ให้ประชาชนได้รับทราบ แต่ฝ่ายทหารจะมีขั้นตอนของการให้ข่าวที่รัดกุมพอสมควร ข่าวที่คาบถูกคาบตอก ต้องอาศัยการตัดสินใจจากผู้บังคับบัญชาระดับสูง ดังนั้น สื่อมวลชนอาจมีความรู้สึกข่าวสารของทางทหารมีความล่าช้าและขั้นตอนซับซ้อนยุ่งยาก" (พันเอกประดิษฐ์ เขียวทอง, สัมภาษณ์ กัณยาน 2535)

จากข้อคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลหลัก ความสัมพันธ์ระหว่างทหารกับผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบท จะมีลักษณะที่ชี้ให้เห็นอย่างเด่นชัดว่า การให้ข่าวทางทหารจะผ่านการตรวจสอบจากหน่วยงานที่รับผิดชอบก่อนนำเสนอออกเปิดเผยให้ผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทได้รับรู้ ทหารจะใช้สื่อมวลชนเป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ข่าวสาร โดยมีการกำหนดเป้าหมายและทิศทางในการให้ข่าวไว้อย่างชัดเจน การเผยแพร่ข่าวสารของฝ่ายทหารจะต้องได้รับการอนุมัติจากผู้มีอำนาจเสียก่อน นอกจากนี้ ฝ่ายกิจการพลเรือนจะเป็นหน่วยงานหลักในการประสานงานระหว่างผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบท กับหน่วยงานทางทหาร ดังนั้น การเผยแพร่ข่าวสารของผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทจึงเป็นไปตามที่ฝ่ายทหารได้กำหนดไว้ สำหรับการเผยแพร่ข่าวสารของหน่วยงานทางทหาร ผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทรายหนึ่งได้กล่าวว่า

"เวลาทหารเชิญเข้าไปทำข่าวในค่ายถ้าไม่สำคัญจริง ๆ ผมไม่อยากเข้าไปเพราะทหารไม่ให้เกียรติสื่อมวลชนเลย เวลาเข้าไปในค่าย ผมแสดงตัวเป็นผู้สื่อข่าว พวกทหารซักถามจุกจิกจนน่าดู นี่ขนาดมาทำข่าวให้นะ เข้าไปทำข่าวทหารลำบากมาก ไม่เหมือนข่าวทั่ว ๆ ไปของจังหวัด เท่าที่ผมสังเกตดูข่าวทหารมักจะเน้นงานพิธีการเป็นส่วนใหญ่ เช่น การส่งมอบหน้าที่ผู้บัญชาการกองพล ข่าวผู้บังคับบัญชาระดับสูงมอบของขวัญปีใหม่ เข้าไปทำข่าวในค่ายอย่างมาก ได้ภาพ 1 ภาพ ไปลงหนังสือพิมพ์ บทบาทของทหารตอนนี้ไม่เหมือนสมัยที่มีการสู้รบบนเขา คือ โดยเฉพาะในช่วงก่อนปี 2525 บทบาทของทหารสูงมาก มีการปะทะกันบ่อย สื่อมวลชนมีข่าวเกี่ยวกับการสู้รบการบาดเจ็บล้มตายของทหารบ่อยมาก พูดได้เลยยุคนั้นทหารเป็นพระเอกจริง ๆ" (ศิริชัย พรหมรัตน์กุล, สัมภาษณ์ มิถุนายน 2535)

เห็นได้อย่างชัดเจนว่า ผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทของจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้มองบทบาทของฝ่ายทหารว่าเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเป็นอย่างมาก ในสถานการณ์ปัจจุบันข่าวทางด้านทหารไม่มีอะไรน่าสนใจเท่าที่ควร นอกจากนี้ การติดต่อกับทหารจะมีขั้นตอนที่ยุ่งยาก ทำให้ผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทของจังหวัดเพชรบูรณ์ ไม่ค่อยให้ความสนใจกับข่าวของทหารมากนัก และพบว่า บทบาทของทหารในปัจจุบันลดลงไปมาก

"ผมคิดว่าในยุคนี้ทหารไม่ค่อยมีบทบาทอะไร เท่าที่สังเกตดู เข้าไปเซ็นชื่อ ผูกกันนิดหน่อย ตอนบ่ายสามโมง บ่ายสี่โมง เดินหวดลูกกอล์ฟในค่ายกันแล้ว คุณสังเกตดูสิ สนามกอล์ฟในค่ายพอแดดร่มลมตก จะเห็นพวกนายทหารเดินกันเต็มไปหมด ส่วนบทบาททางด้านการพัฒนา ก็ยังไม่มากเท่าที่ควร ผมว่าทหารน่าจะหันมาช่วยเหลือประชาชนในเรื่องของการพัฒนาให้มากขึ้น"

(สมิคร โชติวรรณ, สัมภาษณ์ พฤษภาคม 2535)

จากมุมมองของผู้ให้ข้อมูลหลักจะเห็นได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างทหารกับผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบท มีสถานภาพที่แตกต่างกัน ฝ่ายทหารจะมีองค์การการจัดตั้งที่เข้มแข็งมาก ในขณะที่ผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทจะเป็นผู้ทำหน้าที่ทางด้านการข่าวให้กับฝ่ายทหารตามที่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้าแล้ว ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้เป็นไปตามแนวคิดทฤษฎีอำนาจนิยม ที่ฝ่ายทหารมุ่งหวังให้ผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบท เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมอำนาจของรัฐ และมุ่งหวังให้การดำเนินงานดังกล่าวไม่เป็นการบ่อนทำลาย หน่วยงานทางด้านทหาร ซึ่งการละเมิดดังกล่าวจะไม่เป็นที่ยอมรับ ดังนั้น ทางฝ่ายทหารจึงเป็นผู้กำหนดขั้นตอนในการเผยแพร่ข่าวอย่างรัดกุมเป็นพิเศษ

กลุ่มข้าราชการพลเรือน ประกอบด้วย ข้าราชการจาก
กระทรวงต่าง ๆ ที่เข้ามาปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ เช่น
เกษตรจังหวัด, คลังจังหวัด, ประมงจังหวัด, นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด
ราชพิศุดจังหวัด ฯลฯ

จากทัศนะของข้าราชการพลเรือนที่มีต่อผู้มีอาชีพสื่อมวลชนใน
ชุมชนชนบท ข้าราชการซึ่งปฏิบัติงานในพื้นที่ชนบทได้ให้ทัศนะว่า

"ผมต้องขอความร่วมมือจากหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง
ช่วยออกข่าวให้บ่อยครั้ง เพราะกระทรวงสาธารณสุขมีนโยบายในการเผยแพร่
ข่าวสารทางด้านสาธารณสุขที่ประชาชนควรรู้ เพื่อเป็นการส่งเสริมคุณภาพชีวิต
ของประชาชนให้ดีขึ้น การทำให้สุขภาพของประชาชนมีความแข็งแรงอยู่ตลอด
เวลาโดยการเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชนเป็นหนทางที่ดีกว่า การรักษาทางด้าน
การแพทย์ ผมคิดว่าการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้นด้วยการให้
ความรู้ทางด้านสาธารณสุขผ่านสื่อมวลชน จึงมีความสัมพันธ์กับการกินดีอยู่ดีของ
ประชาชน สื่อมวลชนสามารถเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนไปใช้ในการพัฒนาชีวิต
ให้สอดคล้องกับสุขภาพพลานามัย สำหรับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเพชรบูรณ์มี
รายการเผยแพร่ความรู้สู่ประชาชนผ่านทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
จังหวัดเพชรบูรณ์ และสถานีวิทยุ 921 กรป.กลาง ส่วนหนึ่งหนังสือพิมพ์มีการ
เสนอบทความในหนังสือพิมพ์เผ่าเพชรบูรณ์ และหนังสือพิมพ์ราชทู เป็นประจำ"
(ผจณ ศิริกาญจนพงศ์, สัมภาษณ์ กันยายน 2535)

จากการศึกษา พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มข้าราชการพลเรือน
กับผู้มีอาชีพสื่อมวลชนในชุมชนชนบท มีลักษณะของการพึ่งพาอาศัยกัน
หน่วยงานของทางราชการจะได้รับประโยชน์จากการเผยแพร่ผลงานผ่านทาง
สื่อมวลชน โดยจะทำการเผยแพร่ผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานไปยังประชาชน
ตามแผนงาน และโครงการที่ได้รับงบประมาณในส่วนของผู้มีอาชีพสื่อมวลชน

ในชุมชนชนบทจะได้รับประโยชน์ในลักษณะต่าง ๆ หลายประการ

"ผมยอมรับว่า เมื่อช่วยเหลือนำข่าวสารของหน่วยราชการออกเผยแพร่ ผู้ได้รับประโยชน์มีสองฝ่าย คือ ประชาชนจะได้รับทราบข่าวสารประการหนึ่งและหน่วยงานเจ้าของข่าวจะได้รับประโยชน์ ดังนั้นเมื่อหนังสือพิมพ์ได้รับข่าวไม่ว่าจะจากการสัมภาษณ์โดยตรงหรือข่าวแจกจากหน่วยประชาสัมพันธ์ เมื่อผมเอาไปลงตีพิมพ์แล้วส่วนรวมได้ประโยชน์อย่างแน่นอน สำหรับผลตอบแทนที่ผมได้รับเห็นได้ชัด ๆ ก็คืออาชีพที่ทำอยู่ได้รับความสะดวกจากเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลปลาที่ผมขาย เจ้าหน้าที่สาธารณสุขไม่เข้ามาวุ่นวายตรวจสอบเครื่องหมาย. เหมือนสมัยก่อน ส่วนการให้เงินของผมไม่สนใจเท่าไร ขออย่าให้พวกข้าราชการมายุ่งวุ่นวายกับกิจการส่วนตัวก็พอแล้ว" (สุนทร คงวราคม, สัมภาษณ์ พฤษภาคม 2535)

จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการ ซึ่งเป็นตัวแทนของหน่วยงานกับผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทนั้น มีลักษณะที่เป็นไปในรูปแบบของผลประโยชน์ต่างตอบแทน ผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทมุ่งใช้ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการเป็นสื่อมวลชนเพื่อคุ้มครองกิจการหลักของตนเอง ในขณะที่เดียวกัน หน่วยงานของทางราชการจะได้รับประโยชน์จากผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบท

จากการที่ส่วนราชการต้องใช้สื่อมวลชนทำการเผยแพร่ข่าวสารผลงานต่าง ๆ ให้ประชาชนได้ทราบเพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือ ดังนั้นสถานภาพของหัวหน้าส่วนราชการกับผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบท ซึ่งผู้ให้ข้อมูลทั้งสองฝ่ายกล่าวว่า อยู่ในระดับเดียวกันเพราะต้องพึ่งพาอาศัยกัน ทั้งนี้เป็นไปตามแนวคิดทฤษฎีการแลกเปลี่ยนที่ว่า พฤติกรรมที่แสดงออกมาจะเป็นผลจากการที่ได้รับรางวัลมากที่สุดและการลงโทษน้อยที่สุด ทั้งนี้ ส่วนราชการจะได้รับความร่วมมือจากผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทเป็นอย่างดี ในขณะที่เดียวกันผู้มีอาชีพ

สื่อมวลชนในชุมชนชนบทจะได้รับผลตอบแทนจากส่วนราชการทั้งทางตรงและทางอ้อม

2. การได้มาซึ่งฐานอำนาจจากการแสดงความรู้ ความชำนาญ

กลุ่มผลประโยชน์กลุ่มนี้จะมีอำนาจจากการที่ผู้นำได้แสดงให้เห็นสมาชิกประจักษ์ว่า ผู้นำมีความรู้ ความสามารถ มีความชำนาญมากกว่าสมาชิก ซึ่งจะส่งผลให้สมาชิกเกิดความเลื่อมใส ศรัทธา ยอมรับนับถือ เต็มใจปฏิบัติตามความคิดและแนวทางที่ผู้นำกำหนด ผู้ดำรงตำแหน่งจากการเลือกตั้งประกอบด้วยนักการเมืองในทุกระดับ คือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาจังหวัด นายกเทศมนตรี และกำนันผู้ใหญ่บ้าน

นายกเทศมนตรี ซึ่งเป็นตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายบริหารของเทศบาล โดยมีพื้นที่การปกครองตามระเบียบและกฎเกณฑ์ของกระทรวงมหาดไทย นายประวัติ พิวช่วย นายกเทศมนตรีเทศบาลหล่มสัก ได้กล่าวถึง ความสัมพันธ์ที่มีต่อสื่อมวลชนว่า

"ตามความคิดของผม เทศบาลตำบลหล่มสักมีเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์สำหรับประกาศเสียงตามสายให้ประชาชนได้รับทราบข่าวสารของทางเทศบาลอยู่แล้ว พื้นที่เป้าหมายในเขตเทศบาลสามารถรับฟังเสียงตามสายได้อย่างทั่วถึง เทศบาลแทบไม่ต้องพึ่งพาสื่อมวลชนในการติดต่อสื่อสารกับประชาชนเลย แต่ตำแหน่งของผมมาจากการเลือกตั้งจึงได้รับความสนใจจากสื่อมวลชนเป็นธรรมดา ผมต้องสั่งให้ประชาสัมพันธ์ชั้นแรกข่าวให้สื่อมวลชนมาก ๆ จะได้ช่วยเผยแพร่ผลงานของทางเทศบาลให้ประชาชนรู้ ผมเป็นคนหล่มสักอยู่ที่นี้ตั้งแต่เกิดจนอายุ 49 ปี แล้ว รู้จักคนหมดทั้งตลาด บอกตรง ๆ ช่วงหาเสียงเลือกตั้งหนักที่สุดเพราะหนังสือพิมพ์บางฉบับบอกว่าจะสอบตก บางฉบับเชียร์ว่าผ่านแน่ ไม่รู้จะเชื่อฉบับไหน อย่างว่าพวกใครพวกมันแต่สำหรับผมใครมาขอความร่วมมือ ใ้ทั้งหมด ผมถือว่า สื่อมวลชนทำให้ผมมีชื่อเสียงตั้งแต่ผมเป็นนายก ผมทำถนนใน

หล่มสักให้เป็นคอนกรีตหมด ผมไม่รับเหมาก่อสร้างจุดอ่อนที่จะให้สื่อมวลชนตีเลย
ไม่มี พวกนักหนังสือพิมพ์เขตนี่ รุ่นน้องผมทั้งนี้ ผมขอยืนยันว่าคุณอยู่"

(ประวัติ พี่ชาย, สัมภาษณ์กันยายน 2535)

ผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเป็นนักการเมืองท้องถิ่น ดำรงตำแหน่งนายก
เทศมนตรี ซึ่งมีเสียงตามสายของเทศบาลในการเผยแพร่ข่าวสารของหน่วยงาน
ให้ประชาชนได้ทราบ ดังนั้นในฐานะเจ้าของสื่อเทศบาลตำบลหล่มสัก จึงมีตลาด
เสรีแห่งความคิดเห็น สามารถเผยแพร่ข่าวสารได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องผ่าน
ขั้นตอนหรือกระบวนการตรวจสอบโดยบุคคลที่สาม ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดทฤษฎี
อิสระภาพนิยม แต่การเป็นนักการเมืองซึ่งถือว่าเป็นบุคคลที่ได้รับความสนใจจาก
สังคม จะต้องเกี่ยวข้องกับผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนเป็นธรรมดา ดังนั้นผู้ให้ข้อมูล
หลักจึงออกตัวว่าไม่มีจุดอ่อนเกี่ยวกับผลประโยชน์ในหน่วยงานที่ตนเองรับผิดชอบ
อยู่ นอกจากนั้นยังอาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัวในฐานะที่เป็นคนในพื้นที่จึงสามารถ
ประสานประโยชน์กับผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทได้เป็นอย่างดี

จะเห็นได้ว่า ผู้บริหารหน่วยงานที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน
จะต้องคำนึงถึงความนิยมที่ประชาชนมีต่อผลงานของหน่วยงานนั้น
การเผยแพร่ผลงานผ่านสื่อมวลชนจึงเป็นเรื่องสำคัญในทัศนะของผู้มีอาชีพสื่อสาร
มวลชนในชุมชนชนบท ต่อการปฏิบัติงานของนักการเมืองท้องถิ่น นายศักดิ์สุดา
พึ่งกลิ่นสุทธิ หัวหน้าฝ่ายราชการและข่าวสถานีวิทยุ กองทัพภาคที่ 3 กล่าวถึง
เรื่องนี้ว่า

"ผมบอกตรง ๆ การเลือกตั้งในทุกระดับชื่อเสียงกันทั้งนั้น แต่เวลา
มีตำแหน่งแล้วก็ขอให้ช่วยกันทำงานเพื่อบ้านเพื่อเมืองหน่อยไม่ใช่เอาแต่กอบโกย
ลงทุนแล้วต้องหวังผลกำไรเป็นธรรมดา อย่าทำให้หน้าเกลียด ประเจิดประเจ้อ
ประชาชนอาจจะไม่รู้ทันแต่สื่อมวลชนเรากอยตรวจสอบพฤติกรรมโดยตลอดเพียง
แต่ว่าจะพูดหรือไม่พูดเท่านั้น คนที่ผ่านการเลือกตั้งมาจากประชาชนผมยอมรับ

ทั้งนั้น ไม่ว่าจะเข้ามาด้วยวิธีการไหน ดีชั่วยังงี้ก็ว่ากันไปเป็นเรื่อง ๆ เรื่องไหน มีประโยชน์ก็ต้องชม เรื่องไหนไม่ชอบมาพากลต้องติกันหน่อยเหมือนพระพุทธรู้เจ้า ว่าเอาไว้ ติคนที่ควรติ ชมคนที่ควรชม แล้วบ้านเมืองจะได้ประโยชน์"

(ศักดิ์สุธา ฟุ้งกลิ่นสุทธิ, สัมภาษณ์ พฤษภาคม 2535)

ในมุมมองของสื่อมวลชนที่มีต่อนักการเมืองที่มาจากการเลือกตั้ง จากการศึกษา พบว่า ทศนะคติของผู้มีอาชีพสื่อมวลชนในชุมชนชนบทมุ่งเน้นและ เฝ้าระวังผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก สื่อมวลชนจะเป็นประโยชน์ต่อนักการเมืองเมื่อมีผลประโยชน์รองรับ ขณะเดียวกันการปฏิบัติงานที่บกพร่องหรือเสียหายสื่อมวลชนจะเผยแพร่ข่าวสารความบกพร่องให้ประชาชนได้ทราบเช่นกัน

ประธานสภาจังหวัดและสมาชิกสภาจังหวัด เป็นบุคคลที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนเพื่อทำการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งเป็นรูปแบบของการปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง นายประเสริฐ รัตมี ประธานสภาจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์กับผู้มีอาชีพสื่อมวลชนในชุมชนชนบทว่า

"งานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด คือการใช้งบประมาณกว่า 140 ล้านบาท ในการทำโครงการพัฒนาภายในจังหวัดให้ลงไปสู่ประชาชน โดยธรรมชาติแล้วการทำงานงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงเกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนอย่างใกล้ชิด ทุกครั้งที่มีการประชุมสภา ผมเปิดโอกาสให้สื่อมวลชนเข้ามาร่วมรับฟังด้วย ผมสั่งให้เจ้าหน้าที่ให้จัดที่นั่งให้สื่อมวลชนทุกครั้ง ผมคิดว่าไม่น่าจะมีปัญหาเพราะเราทำงานกันอย่างเที่ยงธรรม สื่อมวลชนอยากจะเสนอข่าวอะไร ผมก็ให้สัมภาษณ์ทุกครั้งเพราะนอกจากสื่อมวลชนจะเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องแล้ว ประชาชนจะได้รู้ ตา สว่างขึ้น" (ประเสริฐ รัตมี, สัมภาษณ์ กันยายน 2535)



ในฐานะประธานสภาจังหวัด ซึ่งได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนจะต้องมาปฏิบัติงานซึ่งเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์จำนวนมาก ดังนั้นจึงได้รับการตรวจสอบจากกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด ซึ่งการหาทางออกให้สื่อมวลชนเป็นผู้นำเสนอความเคลื่อนไหวต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด จึงทำให้ภาวะความตึงเครียดที่เกิดขึ้นได้ผ่อนคลายลง ประการสำคัญ ผู้มีอาชีพสื่อมวลชนในชุมชนชนบทของจังหวัดเพชรบูรณ์ จะได้รับเชิญให้เป็นพยานในการทำงานของหน่วยงานซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชน

จากความเป็นมาของกลุ่มผลประโยชน์ที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน จะต้องมีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง โดยมุ่งเน้นเรื่องของความนิยมชมชอบของประชาชนเป็นหลัก ดังนั้น บุคคลในกลุ่มนี้จึงมีวิธีการในการปฏิบัติต่อผู้มีอาชีพสื่อมวลชนในชุมชนชนบทในลักษณะที่มีการประสานประโยชน์ต่อกัน

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นบุคคลที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในจังหวัดเพื่อเข้าไปทำหน้าที่ทางด้านนิติบัญญัติในสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งบุคคลกลุ่มนี้จำเป็นต้องหาเสียงเพื่อที่จะทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อถือ ศรัทธา และทำให้ประชาชนมีความเข้าใจในนโยบายของพรรคการเมืองที่ตนเองสังกัดอยู่ และต้องชี้แจงการทำงานทางด้านการเมืองต่อประชาชนอย่างต่อเนื่อง สื่อมวลชนจึงมีบทบาทอย่างสำคัญในการดำเนินงานทางด้านการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นายเกษม บุตรขุนทอง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 2 พรรคพลังธรรม ได้กล่าวถึงแนวความคิดที่มีต่อผู้มีอาชีพสื่อมวลชนในชุมชนชนบทว่า

"นักการเมือง จะต้องทำให้ประชาชนเข้าใจในแนวทางเกี่ยวกับการเมืองตามแนวนโยบายของนักการเมืองที่สังกัดอยู่ ดังนั้นนักการเมืองในทุกๆระดับจะต้องดำเนินการในทุกวิถีทางเพื่อสร้างความรู้รักที่ดีต่อประชาชน ผมลงไปสัมผัสประชาชนอยู่ตลอดเวลาเมื่อว่างจากการประชุมสภา แต่เป็นไปในวงแคบ

ได้สื่อมวลชนนี้แหละช่วยกระจายข่าวให้ ในปัจจุบันนี้ประชาชนให้ความสนใจ
 ข่าวสารจากสื่อมวลชนมาก เพราะสื่อมวลชนมีความรวดเร็ว น่าเชื่อถือ เสนอ
 ข่าวได้ทันสมัย น่าติดตาม ในฐานะที่ผมเป็นสื่อมวลชนมาก่อนได้เห็นความเปลี่ยนแปลง
 ของสื่อมวลชนในจังหวัดเพชรบูรณ์มาโดยตลอด ผมขอยอมรับว่าสื่อมวลชน
 สมัยนี้แตกต่างจากในสมัยก่อนมาก ได้รับการยอมรับมากขึ้นจากทุกวงการ
 โดยเฉพาะนักการเมืองจะต้องอาศัยสื่อมวลชนช่วยเผยแพร่ข่าวให้ตลอดเวลา
 หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เท่าที่ผมสังเกตเห็น น่าอ่านมากขึ้น เนื้อหาสาระมีคุณภาพดี ให้
 แรงคิดแก่ผู้อ่าน สถานีวิทยุกระจายเสียงช่วยนักการเมืองได้มากเพราะไปถึง
 ประชาชนอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง" (เกษม บุตรขุนทอง, สัมภาษณ์
 พฤษภาคม 2535)

กลุ่มผู้มาจากการเลือกตั้งของประชาชน โดยเฉพาะสมาชิกสภาผู้แทน
 ราษฎร เมื่อเข้าดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ทางด้านการเมืองปรากฏว่านักการเมือง
 จะใช้สื่อมวลชนเป็นเครื่องมือในการสร้างความสัมพันธ์กับประชาชน โดยการนำ
 เสนอผลงานของตนเองผ่านผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบท
 นายบุญเลิศ พุทธเจริญ บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ประชาไท ผู้มีอาชีพสื่อสาร
 มวลชนในชุมชนชนบทของจังหวัดเพชรบูรณ์ กล่าวว่า

"สำหรับผมแล้วจะเขียนถึงนักการเมืองทุกคนที่มีอุดมการณ์
 นักการเมืองที่ไม่ดีผมจะต่อต้าน จะเห็นว่าทุกคอลัมภ์ของหนังสือพิมพ์ประชาไทจะ
 เขียนเตือนประชาชนให้ระวังภัยจากนักการเมืองที่ไม่ดี นักการเมืองที่ไม่ดีนี้เห็น
 ได้ง่าย ๆ ก็คือพวกซื้อเสียงจากประชาชน บุคคลพวกนี้คือ ผู้ที่ทำลาย
 ประชาธิปไตย ผู้แทนที่ได้มาจากการซื้อเสียงจะต้องคิดถอนทุนคืนแน่นอน ช่วงนี้
 ใกล้วันเลือกตั้ง ผมเลยมารณรงค์ต่อต้านการซื้อเสียง ผมเกือบโดนฆ่าหลายครั้ง
 เพราะไปขัดขวางผลประโยชน์ของนักการเมืองที่ไม่ดีมีอุดมการณ์"
 (บุญเลิศ พุทธเจริญ, สัมภาษณ์ พฤษภาคม 2535)

อีกทีคณะของผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบท และมีความใกล้ชิด
กับนักการเมืองมาโดยตลอด ในฐานะที่เป็นหัวคะแนนให้กับสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรรายหนึ่ง ได้กล่าวว่า

"ส.ส. ต้องการให้ประชาชนในพื้นที่ได้เห็นผลงานอยู่ตลอดเวลา ก่อน
การเลือกตั้ง จะพยายามทำให้ประชาชนเห็นผลงานที่เคยทำได้ ไปสร้างถนนไว้
ก็สาย ชุดสระน้ำก็บ่อ ไปสร้างศาลาริมทางไว้ตรงไหนก็จะหยิบยกขึ้นมาหาเสียง
ยิ่งช่วงหลังเลือกตั้ง จัดสรรตำแหน่งกันเรียบร้อยแล้ว ถ้าเป็นฝ่ายรัฐบาลก็สบาย
หน่อย ขอแปรญัตติเองงบประมาณเข้าจังหวัด ตอนนั้นผมต้องหนักหน่อยเพราะต้อง
เอาข่าวการของงบประมาณตามโครงการต่าง ๆ ที่ ส.ส. ขอมาได้ก่อนมี รสช.
เอาออกเผยแพร่ทางหนังสือพิมพ์หาเสียงไปในตัวเสรีจของ ส.ส. เอี่ยม
ลงหนังสือพิมพ์ของผมมากที่สุด อย่าเข้าใจผิด ผมไม่ได้เก็บเงินนะเพราะ ส.ส.
เอี่ยม ทองใจสด เป็นเพื่อนกับพี่ชายเลยลงให้ไม่ได้คิดเงินเลย"

(สมัคร์ โชติธรรม, สัมภาษณ์ พฤษภาคม 2535)

จะเห็นได้ว่า จากข้อมูลที่ได้ ผู้ให้ข้อมูลหลักได้กล่าวถึงความสัมพันธ์
ที่มีต่อนักการเมือง พบว่านักการเมืองจะอยู่ในช่วงชั้นทางสังคมที่สูงกว่าผู้มีอาชีพ
สื่อสารมวลชนในชุมชนชนบท นักการเมืองมีโอกาสเลือกที่จะใช้ผู้มีอาชีพสื่อสาร
มวลชนในชุมชนชนบทเพื่อเสริมสร้างชื่อเสียงให้กับตนเอง โดยมีองค์ประกอบ
หลายด้านที่เอื้ออำนวยให้นักการเมือง สามารถใช้สื่อมวลชนให้เป็นประโยชน์กับ
ตนเองโดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทของนักการเมืองที่อยู่ในชนบทจะเป็นผู้สนับสนุน
ทางด้านการเงินและผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทบางส่วนเป็นหัวคะแนน
ให้กับนักการเมืองโดยตรงไม่เฉพาะบุคคลที่อยู่ในภาคเอกชนเท่านั้น ผู้มีอาชีพ
สื่อสารมวลชนซึ่งอยู่ในภาคราชการ ได้กล่าวถึงในกรณีเดียวกันนี้ว่า

"ตั้งแต่ ส.ส. แก้ว บัวสุวรรณ ได้เป็นเลขาธิการรัฐมนตรี ของคุณ
สุรศักดิ์ เทียมประเสริฐ ที่คุณกรมประชาสัมพันธ์โดยตรง ผมว่าพวกเราจะต้อง

ออกหาเสียงให้กับ ส.ส. แก้ว ช่างเสาร์-อาทิตย์ ท่านสั่งให้ไปสัมภาษณ์ออกอากาศในรายการข่าวทาง สวท. เพชรบูรณ์ ส่วนข่าวโทรทัศน์ท่านขอรายการข่าวท้องถิ่นทางช่อง 11 เน้นเฉพาะข่าวพัฒนาข่าวตรวจราชการ ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ให้ไปเบิกที่ คุณชนิตี ดีเหมือนกันงบประมาณปี สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดเพชรบูรณ์ได้มากกว่าที่อื่น ท่านเลขาแปรรูปตัดชิฮอร์ถยนต์กับงบประมาณปรับปรุงสำนักงานได้เพิ่มมาเกือบล้าน" (สุรีย์ สุขกรรม, สัมภาษณ์ กันยายน 2535)

ไม่เฉพาะแต่นักการเมืองจะเข้าไปมีบทบาทในการใช้ผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทเพื่อผลทางการเมืองโดยตรง ในหน่วยราชการที่นักการเมืองควบคุมดูแลอยู่จะมีการสนับสนุนทางด้านงบประมาณให้มากขึ้น แต่จะใช้ข้าราชการซึ่งมีบทบาทในงานสื่อสารมวลชนสร้างชื่อเสียงเกียรติคุณให้กับตนเอง จะเห็นได้ชัดเจนว่าข้าราชการของกรมประชาสัมพันธ์โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด และสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดเพชรบูรณ์ มีนักการเมืองสังกัดพรรคความหวังใหม่ซึ่งควบคุมดูแลกรมประชาสัมพันธ์โดยตรงได้เข้ามาใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง ดังนั้นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคความหวังใหม่จึงใช้บุคลากรของกรมประชาสัมพันธ์ในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ทำการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารที่มีประโยชน์ทางการเมืองให้กับประชาชนในพื้นที่ ทั้งนี้จะมีเงื่อนไขเกี่ยวกับเรื่องของการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมให้กับหน่วยงานดังกล่าว อาจกล่าวได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองกับผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบท นักการเมืองจะใช้อำนาจในทุกรูปแบบ ให้ผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทดำเนินกาไปในทิศทางและวัตถุประสงค์ที่ตนเองต้องการ ดังนั้นนักการเมืองจะเป็นผู้ใช้อำนาจทั้งทางตรงและทางอ้อมให้ผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทปฏิบัติตาม

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน บุคคลที่เป็น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จะได้รับการ
 เลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่น ดังนั้นบุคคลเหล่านี้จะมีความใกล้ชิดกับประชาชน
 มากที่สุด สามารถรับรู้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี
 ในปัจจุบันนี้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต้องเป็นตัวแทนของทางราชการในการนำเอาข่าว
 สารการพัฒนาท้องถิ่นจากทุกกระทรวง ทบวง กรม ไปสู่ประชาชน นอกจากนี้จะ
 เป็นตัวแทนของทางราชการในการนำเอานโยบายและแนวทางของรัฐบาลลงไป
 ปฏิบัติให้เกิดผลอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรมแล้ว กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จะต้องสวม
 บทบาทในรูปแบบต่าง ๆ โดยผู้มีอาชีพสื่อมวลชนในชุมชนชนบทช่วยเผยแพร่
 และกระจายข่าวสารไปให้ประชาชนได้รับรู้อย่างกว้างขวาง และทั่วถึง
 นายจำรัส มีฉิม กำนันตำบลน้ำร้อน อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ ประธานชมรม
 กำนันผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้กล่าวถึง ความสัมพันธ์กับผู้มีอาชีพสื่อ
 มวลชนในชุมชนชนบทว่า

"มีข่าวอะไรที่เป็นกิจกรรมของชาวบ้านส่วนรวม เช่น งานบวช งาน
 แข่งเรือ ก็จะฝากข่าวให้ ทิดอิน , ยอดตรง สถานีวิทยุ 921 กรป.กลาง สถานี
 วิทยุ สวท. เพชรบูรณ์ ออกอากาศให้ชาวบ้านฟัง เพราะทุกคนให้ความสนใจมาก
 ฝากข่าวตอนเช้า ตอนเที่ยงชาวบ้านทั้งตำบลก็รับรู้ข่าวแล้ว ส่วนหนังสือพิมพ์
 ชาวบ้านไม่ค่อยนิยมอ่านมากนัก แต่ทางศูนย์การศึกษาเอกโรจเรียนจะส่งหนังสือ
 พิมพ์ไปให้ชาวบ้านอ่านทุกวันเพราะเดี๋ยวนี้ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน
 ทุกแห่ง พวกนักข่าวก็รู้จักกันทั้งนั้นคบเอาไว้ก็ไม่เสียหาย การเสนอข่าวของเด็ก
 รุ่นใหม่ ๆ รวดเร็วดี ใครฆ่ากันตาย พวกหนังสือพิมพ์เอามาลงข่าวแล้ว ใครทำ
 ผิดกฎหมาย เปิดบ่อน เปิดช่อง หนังสือพิมพ์เอามาลงจะได้เกรงกลัวกันเสียบ้าง
 อีกเรื่องหนึ่งที่ยากจะให้หนังสือพิมพ์ช่วยลงข่าวบ่อย ๆ ก็คือการตัดไม้ทำลายป่า
 เพชรบูรณ์ไม้จะหมดป่าอยู่แล้ว ช่วย ๆ กันหน่อย คนจะได้เกรงกลัว บอกตรง ๆ
 กับพวกหนังสือพิมพ์ผมให้ความช่วยเหลือตลอดเวลาเพราะช่วยเป็นปากเสียงของ

ประชาชน แต่ละปี ผมสนับสนุนไม่ใช่เงินน้อย ๆ ช่วยในการตีพิมพ์ถวายพระพร 12 สิงหาคม และ 5 ธันวาคม ผมให้เงินฉบับละห้าร้อยบาทบ้าง พันบาทบ้าง ช่วยเหลือกันอย่างนี้ คนทำหนังสือพิมพ์พออยู่ได้" (จารย์ส มีฉิม, สัมภาษณ์ กันยายน 2535)

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในฐานะผู้นำท้องถิ่นได้เห็นความสำคัญของผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบท เนื่องจากสามารถเผยแพร่และกระจายข่าวสารให้กับประชาชนได้ทราบอย่างกว้างขวาง และรวดเร็ว ทั้งนี้ได้คำนึงถึงความสำคัญและความเหมาะสมของสื่อแต่ละชนิด โดยให้ความสำคัญกับสื่อวิทยุกระจายเสียงมากที่สุด ทั้งนี้จะมีความสัมพันธ์กับผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในสาขาวิทยุกระจายเสียงโดยเน้นผู้จัดรายการมาก เป็นอันดับแรก ในส่วนของผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนที่ทำหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นนั้นผู้ให้ข้อมูลหลักได้แสดงให้เห็นว่ามีความสำคัญรองลงมาจากวิทยุกระจายเสียง เนื่องจากประชาชนในชุมชนชนบทไม่นิยมการอ่านหนังสือพิมพ์มากเท่ากับการรับฟังวิทยุ แต่เหตุผลประการหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นความสำคัญของผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทที่ทำหนังสือพิมพ์ก็คือ การนำเสนอข่าวเพื่อการรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม ในส่วนของความสัมพันธ์กับผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนนั้น ผู้ให้ข้อมูลหลักได้ช่วยเหลือและสนับสนุนผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทในโอกาสต่าง ๆ ตามสมควร

จากการศึกษา พอสรุปได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้ข้อมูลหลักที่มาจากการเลือกตั้งในทุกระดับ ซึ่งจะต้องมีความสัมพันธ์กับผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบท เนื่องจากนักการเมืองเป็นบุคคลที่ได้รับความสนใจจากประชาชนในกรณีของนายกเทศมนตรีซึ่งมีสื่ออยู่ในความควบคุม จึงสามารถใช้สื่อได้อย่างกว้างขวางและมีอิสระตามแนวคิดทฤษฎีอิสระภาพนิยม ในขณะที่นักการเมืองในระดับจังหวัดและระดับชาติ คือ สมาชิกสภาจังหวัด และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มุ่งใช้สื่อมวลชนในการสร้างความสัมพันธ์กับประชาชนซึ่งเป็นไปตามแนวคิดทฤษฎี

สื่อมวลชนเชิงวิชาชีพไทยแบบเข้ามามีส่วนร่วม โดยนักการเมืองจะใช้ สื่อมวลชนที่มีลักษณะหลากหลาย ทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง ซึ่งอยู่ภายใน ท้องถิ่น เพื่อทำการติดต่อสื่อสารกับประชาชนในพื้นที่

3. การได้มาซึ่งฐานอำนาจจากการให้รางวัล

ประกอบด้วยกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ภายในท้องถิ่น ได้แก่ พ่อค้า นักธุรกิจ โดยกลุ่มนักธุรกิจและพ่อค้าจะร่วมกันจัดตั้งองค์กรที่สามารถให้ รางวัลหรือให้คุณประโยชน์แก่ตนเองโดยองค์กรที่จัดตั้งขึ้นภายในชุมชนชนบทของ จังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วย หอการค้าจังหวัด ชมรมผู้ปลูกมะขามหวาน และ ชมรมผู้เลี้ยงข้าว กลุ่มผลประโยชน์เหล่านี้มีบทบาทต่อสังคมมากน้อยเพียงใด และมี แนวทางในการปรับปรุง พัฒนาอาชีพของตนให้ก้าวหน้าอย่างไรที่จะส่งผลให้เกิด พลังในการต่อรองกับกลุ่มผลประโยชน์อื่น ๆ บทบาทเหล่านั้นประกอบด้วย

หอการค้าจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นการรวมตัวของผู้ประกอบการ อาชีพธุรกิจเป็นจำนวนมากเพื่อเป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนข่าวสารทางด้านการค้าและเป็นองค์กรต่อรองทางด้านธุรกิจ สำหรับสมาชิกของหอการค้าจังหวัด เพชรบูรณ์ จะมีผู้ประกอบการประเภทต่าง ๆ เป็นส่วนใหญ่ นายเกรียงศักดิ์ โฆษิตานนท์ ประธานหอการค้าจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้กล่าวถึงทัศนะที่มีต่อผู้มีอาชีพ สื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทว่า

"ทางหอการค้าจังหวัดเพชรบูรณ์ ต้องการข่าวสารและความ เคลื่อนไหวในสังคมเพื่อมาใช้เป็นองค์ประกอบในการตัดสินใจทางด้านธุรกิจ สมาชิกของหอการค้าจังหวัดประกอบด้วย พ่อค้า คหบดี เป็นจำนวนมาก บุคคล เหล่านี้ต้องรู้ความเป็นไปของสังคมอยู่ตลอดเวลา ข่าวสารจากสื่อมวลชนของ จังหวัดเพชรบูรณ์ จึงมีประโยชน์และช่วยในการตัดสินใจในหลาย ๆ เรื่อง สำหรับผมในฐานะของพ่อค้าคนหนึ่งและเป็นเจ้าของบริษัท สันติ มอเตอร์เซลล์ ก็ได้ช่วยเหลือสื่อมวลชนอย่างสม่ำเสมอ หนังสือพิมพ์ฉบับใหม่มาขอสปอนเซอร์

ผมให้หมด ทั้ง ๆ ที่สินค้าผมขายได้อยู่แล้ว" (เกรียงศักดิ์ โทษิตานนท์, สัมภาษณ์ กันยายน 2535)

จากการศึกษา พบว่าในสายตาของผู้ประกอบการธุรกิจ ความจำเป็นในเรื่องของการโฆษณาสินค้าทางสื่อมวลชนภายในจังหวัดเพชรบูรณ์ การเพิ่มยอดขายที่เกิดขึ้นจากการโฆษณาสินค้าในสื่อมวลชนนั้นไม่ใช่ประเด็นสำคัญสำหรับนักธุรกิจของจังหวัดเพชรบูรณ์แต่การได้รับรู้ข่าวสารเป็นสิ่งหนึ่งที่บรรดานักธุรกิจมีความต้องการได้รับรู้จากสื่อมวลชน

"ยังไม่กว้างขวางเหมือนกับที่จังหวัดที่เขาเจริญแล้วเช่น ที่เชียงใหม่ เขามีการออกหนังสือพิมพ์เป็นรายวัน แต่ทางเพชรบูรณ์หนังสือพิมพ์ออกเป็นรายปักษ์ จำนวนผู้อ่านก็ไม่มากนัก พ่อค้ายังไม่อยากลงโฆษณาเพราะไม่ค่อยได้ผล รอไว้ให้บ้านเมืองเจริญกว่านี้ทุกอย่างคงดีขึ้น เท่าที่ลงโฆษณากันก็เพราะคุ้นเคยคนชอบ ๆ กันทั้งนั้น ผมว่าถ้าให้เลือกโฆษณาทางสถานีวิทยุกระจายเสียงน่าจะได้ผลกว่าเพราะมีคนฟังเยอะ นักจัดรายการบ้านเราเก่งหลายคน ผมเห็นใจคนหนังสือพิมพ์ จะช่วยเหลือเท่าที่ช่วยได้" (เกรียงศักดิ์ โทษิตานนท์, สัมภาษณ์ กันยายน 2535)

จะเห็นได้ว่า จากทัศนคติของประชาชนหอการค้าจังหวัดเพชรบูรณ์ การประกอบการธุรกิจจะมองที่ผลกำไรและผลตอบแทนที่ได้รับเป็นสำคัญ ดังนั้นตามทัศนคติของผู้ประกอบอาชีพธุรกิจ เด็งเห็นว่า ผลตอบแทนที่ได้จากสื่อวิทยุ จะมีมากกว่าสื่อหนังสือพิมพ์ แต่การให้สปอนเซอร์ทางหนังสือพิมพ์ถึงแม้ว่าจะไม่คุ้มทุนแต่จะให้เพราะความสัมพันธ์ทางด้านส่วนตัวเป็นหลัก ผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบท ได้กล่าวถึงแนวโน้มทางด้านเศรษฐกิจว่า

"ในตอนนี้การโฆษณาในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้ผมขึ้นหยัดพิมพ์หนังสืออยู่ได้ ผมมีสปอนเซอร์เจ้าประจำที่มีอยู่แน่ ๆ ประมาณสามสิบราย รายละเอียดสามร้อยบาทถึงห้าร้อยบาท ได้เป็นค่าพิมพ์ กับเงินเดือนของ

ลูกน้อง ผมคิดว่า พ่อค้าจะต้องเร่งแข่งขันกันขายสินค้า ผมรับโฆษณามากกว่าปีที่แล้ว ยังมีห้างท็อปแลนด์มาเปิด พ่อค้าต้องโหมโฆษณาดีกว่าเดิมก็คิดว่าต่อไป พ่อค้าคงจะเห็นความสำคัญของหนังสือพิมพ์มากขึ้น ถ้ามีโฆษณาเข้ามา มาก ๆ คงจะต้องเปลี่ยนไปพิมพ์ออฟเซต รูปเล่มจะได้สวยงามขึ้น คงจะต้องเสียลงทุนผลตอบแทนคุ้มค่าแน่นอน แต่ไม่ใช่ตอนนี้” (สมัย เกษสุวรรณ, สัมภาษณ์ พฤษภาคม 2535)

ความสัมพันธ์ระหว่างนักธุรกิจกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนชนบท ยังไม่แน่นแฟ้นเท่าที่ควร ถึงแม้ว่าสื่อมวลชนจะต้องอาศัยการโฆษณาสินค้าในหน้าหนังสือพิมพ์เพื่อมาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการจัดพิมพ์ แต่ส่วนใหญ่แล้วสินค้าที่นำมาลงพิมพ์ในหน้าหนังสือพิมพ์นั้น เจ้าของสินค้าจะใช้ความคุ้นเคยเป็นการส่วนตัวกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนชนบท โดยทั่วไปแล้วการประกอบธุรกิจภายในจังหวัดเพชรบูรณ์เริ่มมีความตื่นตัวและมีการแข่งขันกันมากยิ่งขึ้น นักธุรกิจเริ่มมองเห็นผลตอบแทนที่จะได้รับจากการโฆษณาสินค้า ประกอบกับเริ่มมีห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ที่มีการลงทุนกว่าร้อยล้านบาทเข้ามาแข่งขัน ดังนั้นความสำคัญของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนชนบทจะทวีความสำคัญยิ่งขึ้น

ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบการกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนชนบท จะอยู่ที่การกระทำระหว่างบุคคลสองฝ่ายซึ่งอาศัยการตอบโต้ที่พิจารณาจากรางวัลหรือการลงโทษซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยนการกระทำระหว่างกันตามแนวคิดทฤษฎีการแลกเปลี่ยนโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนชนบท จะได้รับผลตอบแทนในรูปแบบของตัวเงิน ในขณะที่ผู้ประกอบการจะได้รับรู้ข่าวสารจากสื่อมวลชน และการโฆษณาสินค้า

ชมรมผู้ปลูกมะขามหวานเพชรบูรณ์ เป็นการรวมตัวของเกษตรกรชาวสวนมะขามหวาน ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมกิจกรรมการปลูกมะขามหวานของบรรดาสมาชิก เป็นที่น่าสังเกตว่ารายได้ของชาวสวนมะขามหวานในแต่ละปี

จะนำเงินเข้าจังหวัดได้ประมาณ 900 ล้านบาท ดังนั้นชาวสวนมะขามหวานจึงเป็นกลุ่มเกษตรกรที่มีฐานะทางการเงินดีมาก นายเด่นชัย กระจ่างเพ็ญ ประธานชมรมผู้ปลูกมะขามหวาน จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทว่า

"ในยุคที่ผมเป็นประธานชมรม จะเน้นหนักทางด้านการศึกษาสัมพันธ์เป็นหลัก ผมได้ประกาศในที่ประชุมชมรมแล้วว่า จะจัดแปลงชาวเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อเผยแพร่ผลงานของชมรม ผมมีโครงการหลายอย่างที่จะทำให้ชมรมมีความก้าวหน้า รอกันมานานแล้ว บางทีชมรมทำประโยชน์ให้บ้านให้เมืองแต่คนไม่รู้ อย่างโครงการปลูกมะขามหวานสองข้างทางหลวง ระยะทางกว่า 200 กิโลเมตร ชาวสวนช่วยกันบริจาคมะขามหวานถึง 30,000 ตัน คิดเป็นมูลค่าเกือบห้าแสนบาท ถ้าทำแล้วไม่มีการประชาสัมพันธ์ คนก็ไม่รู้ ในยุคผม ผมจัดบสำหรับเผยแพร่เอาไว้ด้วย หนังสือพิมพ์ฉบับไหนลงข่าวให้ชมรม หากมาขอความช่วยเหลือจากทางชมรมก็จะได้รับความร่วมมือเป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันก็แล้วกัน" (เด่นชัย กระจ่างเพ็ญ, สัมภาษณ์ กันยายน 2535)

นอกจากนั้น ประธานชมรมผู้ปลูกมะขามหวาน ได้กล่าวถึง ความรู้สึกส่วนตัว เกี่ยวกับความรู้สึกที่มีต่อผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชนบทว่า

"คนรู้จักกันทั้งนั้น ตั้งแต่ผมมาเป็นประธานชมรม หนังสือพิมพ์ทุกฉบับลงข่าวให้ชมรมเยอะ ผิดกับเมื่อก่อนมาก เท่าที่ผมสังเกตดูอยากจะให้ปรับปรุงเนื้อหาสาระ มีการเสนอข่าวทางด้านการศึกษาให้เยอะ ๆ เพราะคนอ่านในเพชรบูรณ์เป็นเกษตรกร ถ้ามีการเสนอข่าวทางด้านการศึกษามากกว่าที่เป็นอยู่ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นอาจพิมพ์เป็นรายวันได้เลย ผมเข้าใจว่า สื่อมวลชนต้องการผมสนับสนุนให้มากยิ่งขึ้น มีทางนะ" (เด่นชัย กระจ่างเพ็ญ, สัมภาษณ์ กันยายน 2535)



อาจกล่าวได้ว่า มีกลุ่มผลประโยชน์ที่ต้องการที่จะให้สื่อมวลชนมีการนำเสนอข่าวเป็นการเฉพาะด้านเพื่อสนองความต้องการของผู้อ่าน โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นต้องการเน้นให้มีการนำเสนอข่าวที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเกษตรกร ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ เนื่องจากจังหวัดเพชรบูรณ์เป็นเมืองเกษตร โดยเฉพาะกลุ่มเกษตรกรที่ปลูกมะขามหวาน ซึ่งมีฐานะทางเศรษฐกิจดี มีการรวมตัวเป็นชมรม ดังนั้นจึงต้องการเผยแพร่ผลงานของตนเอง ผู้มีอาชีพสื่อมวลชนในชุมชนชนบท กล่าวถึงการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องทางด้านการพัฒนาการเกษตรว่า

"ชาวสวนมะขามหวานน่าเห็นใจ ปีหนึ่งมีรายได้เพียงครั้งเดียว เลยทำให้ชาวสวนเห็นแก่ตัวทั้งที่ชาวสวนทุกคนมีรายได้แต่ละปีไม่ต่ำกว่าล้านบาท พวกนี้ไม่ค่อยเสียสละเพื่อสังคม เจอหน้าบอกจนตลอด แกล้งจนมากกว่า กับพวกเกษตรกรเจอกันปีละครั้ง เปลี่ยนรถยนต์ใหม่บ้าง ซื้อรถไถใหม่บ้าง เวลาเจอกัน ต้องให้พวกผมเลี้ยงข้าวด้วย คนหนังสือพิมพ์จนแต่ใจถึง พูดถึงชาวคราวของชาวสวนมะขามหวาน สื่อมวลชนทุกคนตั้งใจทำให้ไม่ได้จริง เกี่ยวจริงงอนอะไร ชาวทีวี วิทยุ หนังสือพิมพ์ โหมให้เต็มที่เพื่อชื่อเสียงของชาวเมืองมะขามหวาน ชาวสวนมะขามหวานไม่ค่อยลงทุนเลยมีแต่ได้กับได้" (เชิดชาย ผลสว่าง, สัมภาษณ์ พฤษภาคม 2535)

ผู้มีอาชีพสื่อมวลชนในชุมชนชนบท ให้ความสำคัญกับกลุ่มเกษตรกรเป็นอย่างมาก สาเหตุสำคัญเพราะจังหวัดเพชรบูรณ์เป็นจังหวัดที่มีการทำการเกษตรเป็นหลัก เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีฐานะดีโดยเฉพาะเกษตรกรชาวสวนมะขามหวานมีประธานกลุ่มซึ่งมีแนวทางในการใช้การประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมอาชีพการปลูกมะขามหวานให้มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับให้มากยิ่งขึ้น แต่ในปัจจุบันมะขามหวานของจังหวัดเพชรบูรณ์มีคู่แข่งเพิ่มมากขึ้น จำเป็นจะต้องมุ่งใช้การประชาสัมพันธ์ในการแข่งขันกับจังหวัดอื่น ๆ ผู้มีอาชีพสื่อมวลชนในชุมชนชนบทของจังหวัดเพชรบูรณ์ ยินดีที่จะดำเนินการให้อยู่แล้วเพื่อส่งเสริมเผยแพร่ชื่อเสียง

ของจังหวัดโดยภาพรวมแต่ผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทมองว่าเกษตรกร ชาวสวนมะขามหวานไม่ค่อยเสียสละเพื่อส่วนรวมทำให้ผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนใน ชุมชนชนบท มองว่าเกษตรกรอยู่ในฐานะที่ต่ำกว่า

จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทจะมอง เกษตรกรว่ามีสถานภาพที่ต่ำกว่า ทั้งนี้ความสัมพันธ์ของทั้งสองฝ่ายจะเป็นไปตาม ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน ซึ่งเกษตรกรมุ่งที่จะใช้สื่อมวลชนในท้องถิ่นตอบสนองความ อยากรู้อยากเห็น นำเสนอความรู้ทางด้านการเกษตรให้กับกลุ่มผู้อ่านที่เป็น เกษตรกร ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเป็นประธานชมรมผู้ปลูกมะขามหวานนั้นโยบายที่ ชัดเจนว่า หากผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบททำประโยชน์ให้กับทางชมรม ก็จะได้รับผลตอบแทนเพื่อทั้งสองฝ่ายจะได้สร้างความพอใจให้กันและกัน

ชมรมผู้สื่อข่าวต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย ชมรมสื่อมวลชนจังหวัด เพชรบูรณ์ ชมรมผู้สื่อข่าวส่วนกลาง ชมรมผู้สื่อข่าวเมืองหล่ม และกลุ่มผู้สื่อข่าว อีสระ การรวมตัวผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทก็เพื่อที่จะเป็นการพัฒนา อาชีพของตนให้มีความก้าวหน้า นายเชิดชาย ผลสว่าง ประธานชมรมผู้สื่อข่าว ส่วนกลางได้ให้ทัศนะว่า

"เป็นความรู้สึกส่วนตัวว่าในหมู่คนมาก ๆ นั้น มีความคิดไม่เหมือนกัน แต่การเป็นผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชน จะต้องดูการประพฤติ ปฏิบัติของแต่ละคนเป็น หลักใหญ่ว่า ทำตามวิชาชีพสื่อสารมวลชนถูกต้องหรือไม่ การแบ่งกลุ่มกันมาก ๆ นั้น จะดีหรือไม่ดีต้องดูที่ความประพฤติของสมาชิกในแต่ละกลุ่มเป็นหลัก หาก ผู้สื่อข่าวทุกกลุ่มประพฤติดี ก็จะเป็นการแข่งขันกับสร้างสรรค์สังคม หากกลุ่มใด ประพฤติไม่ดีสังคมก็จะตัดสินเอง สำหรับสถานที่ตั้งชมรมอยู่ในเขตอำเภอ บึงสามพัน ซึ่งเป็นอำเภอทางด้านใต้ของจังหวัดเพชรบูรณ์ และเป็นอำเภอที่เป็น ศูนย์กลางทางด้านการปกครองทางด้านใต้ เนื่องจากมีกองกำกับการตำรวจภูธร 2 ตั้งอยู่ ดังนั้นอำนาจและความเชื่อถือของชมรมผู้สื่อข่าวส่วนกลางจึงอยู่ใน 4

อำเภอ ทางด้านทิศใต้ของจังหวัด" (เชิดชาย ผลสว่าง, สัมภาษณ์ พฤษภาคม 2535)

ในเรื่องเดียวกันนี้ ศิริชัย พรหมรัตนกุล รองประธานชมรมผู้สื่อข่าวเมืองหล่มได้กล่าวว่า

"ผมว่าอาชีพนักหนังสือพิมพ์ คนที่เกรงใจก็พวกที่ได้ผลประโยชน์จากพวกเราเท่านั้นแหละชมมั้ง เขียร์มั้ง มันก็ชอบทุกคน มีแต่พวกตำรวจที่ใกล้ชิดกันหน่อย ยังพอขอร้องกันได้มั้ง ที่อื่น ๆ ผมไม่ค่อยแสดงตัวใครเห็นความสำคัญก็จะมาหาเอง กับพรรคพวกสื่อมวลชนด้วยกันไม่เคยแตกแยก ที่มาตั้งกลุ่มใหม่เพราะกลุ่มอื่นอยู่ไกลมาก กลุ่มของข้าอยู่บึงสามพัน กลุ่มของบุญเลิศอยู่อำเภอเมือง ผมเลยรวมผู้สื่อข่าวที่ชอบ ๆ กัน ในเขตหล่มสักมากินข้าวด้วยกัน ไม่ได้ตั้งเป็นกลุ่มหรือกรเรียกกันไปเองใครจะมองว่าแตกแยกผมว่าไม่จริง เพื่อนฝูงกันทั้งนั้น ที่จริงเป็นผู้สื่อข่าวชาวบ้านไม่ค่อยรู้หรือกร คนที่รู้และเห็นความสำคัญก็คงมีแต่พวก ตำรวจ นายอำเภอหล่มสัก นายอำเภอหล่มเก่า อัยการหัวหน้าศาล ข้าราชการบนอำเภอบางหน่วยยังไม่รู้เลยว่าผมเป็นใคร เป็นผู้สื่อข่าวหรือเปล่า เรียกแต่ตีเส้น" (ศิริชัย พรหมรัตนกุล, สัมภาษณ์ พฤษภาคม 2535)

ในส่วนของผู้มีอาชีพสื่อมวลชนในชุมชนชนบทซึ่งอยู่ในภาคราชการ ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์กับกลุ่มคนในอาชีพอื่น ๆ ว่ามีความสำคัญมากน้อยเพียงใด โดยเฉพาะการยอมรับของประชาชนที่มีต่อผลงานในเชิงสร้างสรรค์ของผู้มีอาชีพสื่อมวลชนในชุมชนชนบท ทางด้านสถานีวิทยุกระจายเสียง

"ผมทำรายการมาเกือบสิบปี ไม่เคยนึกว่าจะได้รับการสนับสนุนจากประชาชนมากมายขนาดนี้ ลงสมัครรับเลือกตั้งครั้งแรกได้ที่ 4 หัวหมื่นสี่พันกว่าคะแนน ห่างคุณไพศาล แค่แปดพันคะแนน เกือบได้เป็นผู้แทนแล้ว ผมใช้เงินแค่ล้านเดียว ตามกฎหมายเลย เท่าที่ผมประเมินดูจากการออกไปพบปะชาวบ้าน พ่อค้า ข้าราชการ ทุกคนให้การยอมรับผมมาก ที่รู้ไม่ได้ผมคิดว่าเพราะเงิน

แต่ชาวบ้านสนับสนุนผมทุกอำเภอเพราะเราจัดรายการตอนเช้า ๆ พูดเรื่องของ ชาวคราวของชาวบ้านมาโดยตลอด ใครเดือดร้อนอะไรแจ้งมาที่ผม ผมช่วยเป็น กระบอกเสียงแก้ไขปัญหาให้ตลอด แสดงว่าวิทยุมีส่วนมาก ทำให้ชาวบ้านยอมรับ สำหรับกลุ่มข้าราชการเก่าที่ประเมินดู กลุ่มครู และข้าราชการอำเภอ สนับสนุน เต็มที่อาจเป็นเพราะผมอยู่พรรคประชาธิปัตย์ด้วย เป็นพรรคเมืองที่ประชาชน กำลังนิยม แต่ความรู้จักมักคุ้นส่วนตัวมีส่วนช่วย เยอะเหมือนกันเพราะผมทำงาน ให้กับทุกหน่วยงานมาตลอด พวกทหารในค่ายพ่อขุนผาเมืองทั้งคณะแน่นให้ผมมาก เหมือนกันเพราะผมช่วยประชาสัมพันธ์งานของทหารให้ตลอดเวลา ได้รายการ วิทยุนี้แหละช่วยหาเสียงให้" (สุพจน์ วีระวงศ์, สัมภาษณ์ กันยายน 2535)

จากทัศนะของผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบท พบว่าการปฏิบัติ หน้าที่ในฐานะสื่อมวลชน จะได้รับการยอมรับจากประชาชนมากน้อยเพียงใด จะ ขึ้นอยู่ที่การปฏิบัติงานและการสร้างสรรค์ผลงานให้มีความถูกต้องและเที่ยงธรรม การยอมรับของประชาชนจะอยู่ที่ความต่อเนื่อง และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ยิ่งมีระยะเวลายาวนานจะได้รับความเชื่อถือมากยิ่งขึ้น นอกจากนั้นพื้นที่ในการ ปฏิบัติงานยังมีส่วนสำคัญในการสร้างความผูกพันให้กับประชาชน ผู้มีอาชีพสื่อสาร มวลชนในชุมชนชนบทจะได้รับความเชื่อถือมากที่สุดในอำเภอที่มีสถานที่ทำงานตั้ง อยู่ นอกจากนั้นการยอมรับจากกลุ่มข้าราชการขึ้นอยู่กับความใกล้ชิดและความ สัมพันธ์เป็นการส่วนตัว ผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทจะได้รับการยอมรับ จากกลุ่มข้าราชการมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับลักษณะหน้าที่ซึ่งดำเนินการอยู่

4. การได้มาซึ่งฐานอำนาจที่ได้รับจากข้อมูลข่าวสาร

สำหรับกลุ่มผลประโยชน์กลุ่มนี้มีฐานอำนาจจากการใช้ความรู้ ความสามารถและความชำนาญเพื่อเผยแพร่ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม ส่วนใหญ่ กลุ่มผู้มีอาชีพอิสระเช่น แพทย์ วิศวกร ฯลฯ จะเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้มีอาชีพ สื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทของจังหวัดเพชรบูรณ์หลายประการด้วยกัน

กลุ่มผู้มีอาชีพอิสระ ในส่วนของผู้มีอาชีพอิสระ ซึ่งจะมีความสัมพันธ์กับกลุ่มผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทซึ่งความสำคัญทางอาชีพจะมีส่วนในการจัดช่วงชั้นทางสังคม กลุ่มวิชาชีพอิสระประกอบด้วย อาชีพทนายความ แพทย์ วิศวกร ฯลฯ นายสมเขต มั่นคงดี อาชีพทนายความ ในฐานะผู้ประกอบวิชาชีพอิสระได้กล่าวถึงทัศนะที่มีต่อผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทว่า

"ผมเคยเป็นตัวแทนของชมรมทนายความจังหวัดเพชรบูรณ์ เข้าไปร่วมกิจกรรมกับสื่อมวลชนของจังหวัดเพชรบูรณ์ ด้วยการเข้าเป็นสมาชิกชมรมสื่อมวลชนจังหวัดเพชรบูรณ์ ความรู้สึกที่แท้จริงเห็นความพยายามของสื่อมวลชนในการรวมตัวกันแล้ว คิดว่าดีมาก แต่ในทางปฏิบัติปรากฏว่า สื่อมวลชนแตกเป็นหลายก๊ก หลายเหล่า ภาพที่ปรากฏออกมาต่อสังคมทำให้สื่อมวลชนของจังหวัดเพชรบูรณ์ ถูกดูหมิ่นดูแคลน เท่าที่ผมเข้าไปสัมผัสสัมผัสไม่ประทับใจเท่าที่ควร พบแต่สิ่งที่ร้าย ๆ มากกว่าสิ่งที่ดี ถ้าอยากจะปรับปรุงองค์กรสื่อมวลชนให้ดีขึ้น ผมว่าสิ่งแรกที่ต้องทำคือจะต้องสามัคคีกันให้มากกว่านี้ อย่าโจมตีให้ร้ายป้ายสีซึ่งกันและกัน นอกจากนั้นสื่อมวลชนจะต้องมีจรรยาบรรณเหมือนกับอาชีพอื่น ๆ หากคนในวงการนี้ไม่มีระเบียบวินัยและขาดความสำนึกในเรื่องของการส่งเสริมวิชาชีพของตนเองก็ยิ่งจะทำให้สื่อมวลชนตกต่ำลงไปเรื่อย ๆ ข้อเสนอแนะของผมในฐานะที่เข้าไปสัมผัสกับวงการนี้มาระยะเวลาหนึ่ง คือ จะต้องช่วยกันทำให้คนในสังคมมองสื่อมวลชนด้วยความชื่นชมมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน สิ่งที่ไม่ดีในเวลานี้สามารถปรับปรุงได้ด้วยความร่วมมือของทุกคน ผู้ใหญ่ในวงการสื่อมวลชนบ้านเรา ผมนับถืออยู่หลายคนที่น่าเชื่อถือก็เพราะเป็นผู้ใหญ่ที่ดี ทำมาหากินสุจริต เป็นคนแก่คนแก่ของจังหวัดนี้ แต่เรื่องกลัวคงไม่มีเพราะเท่าที่ไปสัมผัสอยู่ระยะหนึ่งบอกได้เลยว่า "ไม่ได้เรื่อง" (สมเขต มั่นคงดี, สัมภาษณ์ สิงหาคม 2535)

จากมุมมองของผู้มีอาชีพทนายความซึ่งถือได้ว่าเป็นอาชีพอิสระที่ไม่ขึ้นกับผู้ใด เมื่อบุคคลเหล่านี้ได้เข้ามาสัมผัสวงการสื่อมวลชนของจังหวัดเพชรบูรณ์

แล้ว พบว่าผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทของจังหวัดเพชรบูรณ์เมื่ออยู่นอก
 วงการ อาจมองภาพได้ไม่ชัดเจนว่ามี รูปแบบอย่างไร แต่เมื่อเข้ามาสัมผัสแล้ว
 พบว่าอาชีพนี้เป็นเพียงอาชีพรองเท่านั้น สิ่งที่พบเห็นจะพบความเป็นจริงว่า
 สื่อมวลชนนั้นมีการจัดองค์กรที่ไม่แน่นอนเท่าที่ควร มีการชิงดีชิงเด่น แยกความ
 สามัคคี เมื่อเปรียบเทียบกับอาชีพดั้งเดิม คืออาชีพทนายความแล้ว อาจกล่าวได้
 ว่า ผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทของจังหวัดเพชรบูรณ์ยังจะต้องปรับปรุง
 แนวทางการปฏิบัติงานให้เด่นชัดมากยิ่งขึ้นกว่าที่เป็นอยู่

จากการวิเคราะห์ พบว่าลักษณะการได้มาซึ่งฐานอำนาจของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ประกอบด้วยฐานอำนาจจากการเป็นผู้นำตามระเบียบประเพณี
 จากการศึกษาถึงความสัมพันธ์ทางอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะ
 ผู้บริหารงานระดับสูงสุดของกลุ่มข้าราชการที่มาจากการแต่งตั้งจะมีความสัมพันธ์
 เชิงอำนาจกับผู้ที่มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทของจังหวัดเพชรบูรณ์ ในสอง
 รูปแบบ คือเป็นผู้ช่วยปฏิบัติหรือผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์
 ประสงค์ที่ตั้งไว้ ในอีกฐานะหนึ่งคือในฐานะบุคคลที่มีสถานภาพอยู่ในระดับเดียวกัน
 จะใช้วิธีการขอความร่วมมือในการปฏิบัติงานเป็นหลัก จากการศึกษาพบว่า
 กลุ่มข้าราชการที่มาจากการแต่งตั้งจะมีฐานอำนาจที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่มีอาชีพสื่อสาร
 มวลชนในชุมชนชนบททั้งในลักษณะที่ใกล้เคียงกัน สูงกว่า และต่ำกว่า ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ
 สถานภาพของการดำรงตำแหน่งในกลุ่มฐานอำนาจที่มาจากการแสดงความรู้
 ความชำนาญ ได้แก่ นักการเมืองในทุกๆระดับนั้นจะมีฐานอำนาจที่สูงกว่าผู้มีอาชีพ
 สื่อสารมวลชนในชุมชนชนบททุกกรณี สำหรับกลุ่มที่สามที่มีฐานอำนาจมาจากการ
 ให้รางวัลและผลประโยชน์ต่าง ๆ จะมีความสัมพันธ์เชิงอำนาจในลักษณะของ
 การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ ส่วนกลุ่มที่มีฐานอำนาจที่ได้รับจากข้อมูลข่าวสาร
 ในกลุ่มนี้จะมีความสัมพันธ์กับผู้ที่มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบท ในลักษณะที่
 สามารถช่วยแนะนำให้ข้อมูล ความรู้ที่เป็นประโยชน์สำหรับสื่อมวลชนเพื่อนำไป

เผยแพร่ว่าให้เกิดประโยชน์กับสังคม

เมื่อทราบถึงฐานอำนาจของกลุ่มผลประโยชน์ในสังคมชุมชนชนบทแล้ว จะทำการศึกษาถึงการจัดช่วงชั้นทางสังคมของผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทของจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งจะมีการเคลื่อนชั้นทางสังคมทั้งแนวดิ่งและแนวนอน ผลของการศึกษาจะทำให้สามารถมองเห็นลักษณะอำนาจของผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทได้เป็นอย่างดี

การจัดลำดับช่วงชั้นทางสังคมของผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบท

การศึกษาถึงช่วงชั้นทางสังคมของผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบท จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดูที่การเคลื่อนชั้นทางสังคมว่าบุคคลดังกล่าวนี้มีการเคลื่อนที่ของตำแหน่งภายในช่วงชั้นทางสังคมอย่างไร สำหรับหลักเกณฑ์ในการดูลักษณะการเคลื่อนชั้นทางสังคมของผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทนั้น อาจมองได้ในสองลักษณะด้วยกัน คือ

การเคลื่อนชั้นทางสังคมในแนวนอน (HORIZONTAL MOBILITY)

จากการศึกษา พบว่า ผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทจะมีการเปลี่ยนแปลงหนังสือพิมพ์ที่ตนเองสังกัดอยู่ตลอดเวลา โดยผู้ที่เริ่มเข้าสู่วงการจะเริ่มต้นสมัครเข้าเป็นผู้สื่อข่าวของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น จากนั้นเมื่อมีความชำนาญในการเขียนข่าว ถ่ายภาพ เขียนบทความ สารคดี และการสัมภาษณ์ ซึ่งเป็น ความชำนาญในหน้าที่ของสื่อมวลชนแล้วก็จะสมัครเป็นผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ส่วนกลาง ซึ่งจะเป็นการแสดงให้เห็นถึงขีดความสามารถที่เพิ่มขึ้น สามารถใช้ ความรู้ความชำนาญในการทำข่าวได้กว้างขวางยิ่งขึ้น เนื่องจากสื่อหนังสือพิมพ์ ส่วนกลางจะมีความกว้างขวาง มียอดการพิมพ์จำหน่ายทั่วประเทศ ดังนั้นสื่อ หนังสือพิมพ์ส่วนกลางจึงเป็นที่ยอมรับนับถือของประชาชนได้ดีกว่าสื่อหนังสือพิมพ์

ท้องถิ่น ในขณะที่เดียวกันเมื่อเปรียบเทียบกับหนังสือพิมพ์ส่วนกลางด้วยกันแล้วย่อมมีความสำคัญลดหลั่นกันมา ตามยอดการจำหน่ายและชื่อเสียงของหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น ด้วยเช่นกัน ในประเด็นนี้ นายสุนทร คงวราคม ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มติชนประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้กล่าวว่า

"เริ่มเข้าสู่วงการหนังสือพิมพ์ ผมสมัครเป็นผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ประชาไท ที่เข้ามาสู่วงการเพราะเพื่อนแนะนำและอยากลองเป็นผู้สื่อข่าวดู อยู่ในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นได้สักพัก มีคนแนะนำให้ลองสมัครเป็นผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ส่วนกลาง ผมเริ่มที่หนังสือพิมพ์รายวันสยาม ทำข่าวแล้วได้รับการตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ส่วนกลางภูมิภาค อยู่หนังสือพิมพ์ฉบับนี้ไม่ได้รับค่าตอบแทน หลังจากนั้นผมย้ายมาอยู่หนังสือพิมพ์เดลิเมล์เรอร์ ก็มีสภาพเช่นเดียวกับหนังสือพิมพ์รายวันสยาม สวัสดิการต่าง ๆ ไม่มีเลย ผู้สื่อข่าวจะต้องยอมลงทุนสักหน่อยเพื่อจะได้ชื่อว่าเป็นผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ส่วนกลาง อยู่ได้ไม่นานย้ายมาอยู่หนังสือพิมพ์ข่าวสด ซึ่งช่วงนั้นข่าวสดยังไม่ได้เป็นบริษัทในเครือของมติชน เช่นในปัจจุบัน ยังเป็นหนังสือพิมพ์ฉบับเล็ก ๆ อยู่ ทำอยู่สักพักไม่แตกต่างจากหนังสือพิมพ์ฉบับอื่น ๆ ที่ผมผ่านมา ผมเลยย้ายเข้ามาทำหนังสือพิมพ์บ้านเมืองโดย คุณมานิตย์ นิลคุปต์ ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์บ้านเมืองประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นผู้แนะนำ ดังนั้นหนังสือพิมพ์บ้านเมืองจึงเป็นหนังสือพิมพ์ฉบับแรกที่ผมได้ค่าข่าว สำหรับหนังสือพิมพ์ฉบับนี้ มีสวัสดิการที่ดีพอสมควร ค่ารูป ค่าข่าว ค่าน้ำมัน เราสามารถเบิกได้หมด หากผู้สื่อข่าวขยันจะได้รับค่าตอบแทนที่คุ้มค่า พอดีในช่วงหลังหนังสือพิมพ์มติชนเปิดรับสมัครผู้สื่อข่าวส่วนภูมิภาค ผมเลยไปสมัครต้องทดลองงานอยู่ถึงสามเดือน ทางโรงพิมพ์จึงออกบัตรผู้สื่อข่าวให้ การเป็นผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มติชนแตกต่างจากหนังสือพิมพ์ฉบับอื่น ๆ มากเพราะจะมีการฝึกอบรมและให้คำแนะนำผู้สื่อข่าวอยู่ตลอดเวลา ส่วนทางด้านสวัสดิการ มติชนมีให้ทุกอย่าง ตอนเจ็บป่วยสามารถเบิกได้ ค่าเล่าเรียนเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรก็สามารถเบิกได้เช่นเดียวกัน

สวัสดิการและค่าตอบแทนในแต่ละเดือนทางโรงพิมพ์จะส่งมาให้ถึงบ้าน พอผมมาเป็นผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มติชนทำงานสะดวกมากขึ้น เพราะได้รับการยอมรับจากข้าราชการและนักการเมืองมากขึ้น การทำงานก็สะดวกเพราะมติชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ มีผมคนเดียวเท่านั้น ไม่ต้องไปขัดแย้งกับคนอื่น ๆ"

(สุนทร คงวราคม, สัมภาษณ์ พฤษภาคม 2535)

จากประสบการณ์และทัศนคติของผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทของจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าจะมีการเลื่อนชั้นทางอาชีพของตนเองให้สูงขึ้น ซึ่งจะพบว่า เมื่อทำให้สังคมยอมรับมากขึ้น ผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทจะพยายามเปลี่ยนหนังสือพิมพ์ที่ตนเองสังกัดโดยเริ่มต้นจากฉบับเล็กไปสู่หนังสือพิมพ์ฉบับใหญ่ขึ้น ตามลำดับ

"ผมคิดว่า การสังกัดในหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับมีความแตกต่างกันมาก ถ้าอยู่หนังสือพิมพ์ฉบับใหญ่ ขวัญกำลังใจ รวมทั้งสวัสดิการย่อมมีมากกว่าฉบับเล็กแน่นอน ค่าตอบแทนก็สูง หนังสือพิมพ์ฉบับใหญ่จะตั้งผู้สื่อข่าวมาประจำในพื้นที่จังหวัดหนึ่งแค่คนสองคน แต่งตั้งแล้วจะมีค่าตอบแทนและสวัสดิการให้ทุกอย่างแต่หนังสือพิมพ์ฉบับเล็กจะตั้งผู้สื่อข่าวเป็นสิบ ๆ คน คนที่ตั้งใจทำงานก็มี แต่บางคนจะใช้เป็นสะพานไต่เต้า ผมคิดว่าถ้าหากให้จัดลำดับรายชื่อหนังสือพิมพ์ที่ประชาชนยอมรับ นอกจากหนังสือพิมพ์บ้านเราแล้วจะมีหนังสือพิมพ์ที่ได้รับการยอมรับน้อยไปหามากตามลำดับ คือ หนังสือพิมพ์ดาวสยาม หนังสือพิมพ์รายวันสยาม หนังสือพิมพ์เดลิเมล์เรอร์ หนังสือพิมพ์ข่าวสด หนังสือพิมพ์บ้านเมือง หนังสือพิมพ์มติชน หนังสือพิมพ์เดลินิวส์กับหนังสือพิมพ์ไทยรัฐจะได้รับการยอมรับพอ ๆ กัน เท่าที่ผมอยู่มาหลายฉบับคิดว่าเดลินิวส์กับไทยรัฐคัดเลือกผู้สื่อข่าวพอสมควร ต้องเอาคนที่มีความพร้อม มีรถยนต์เพราะสามารถทำข่าวได้คล่องตัว เท่าที่สังเกตดูถ้าใครได้เป็นผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มติชน หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐไม่เคยเห็นคนพวกนี้ย้ายไปสังกัดหนังสือพิมพ์ฉบับอื่น ๆ อีก"

(กิตติพงษ์ รัตนวิภาคกุล, สัมภาษณ์ พฤษภาคม 2535)

แนวโน้มของผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทของจังหวัดเพชรบูรณ์ จะพยายามเข้าสู่สังกัดหนังสือพิมพ์ที่มีจำนวนผู้อ่านมากโดยในช่วงแรกที่ยังไม่มีความชำนาญการทำงาน หรือเริ่มต้นเข้าสู่วงการหนังสือพิมพ์ใหม่ ๆ จะเข้าสังกัดในหนังสือพิมพ์ฉบับเล็กก่อน เนื่องจากหนังสือพิมพ์ฉบับใหญ่เป็นที่ยอมรับของประชาชนมากกว่าหนังสือพิมพ์ฉบับเล็ก นอกจากนี้ ในเรื่องของสวัสดิการค่าตอบแทน การให้รางวัลมีความแตกต่างกันมาก การยอมรับจากผู้อ่านและการยอมรับจากสังคมก็แตกต่างกัน ดังจะเห็นได้จากทัศนคติของผู้เกี่ยวข้องรายหนึ่ง

"คุณช่วยเคลียร์กับเฮียฮิวให้หน่อย ช่วงนี้ไทยรัฐเขียนอัดตำรวจนาเฉลียง บ่อยเหลือเกินไม่รู้เป็นเพราะอะไร ถ้าไทยรัฐตีบ่อย ๆ นายจะเขม่นเอา เดียวโดนตั้งกรรมการสอบสวนจะแย่ ถ้าหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นไม่มีปัญหาหรือความจริงเฮียฮิวกับผมก็รู้จักกันดี สมัยอยู่ สกอ. บังสามพันเคยเขียนเฮียร์ผมบ่อยคงเห็นผมมาสนิทกับพี่บุญเลิศ ความจริงพี่เป็นกลางนะไม่เข้ากับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง" (พ.ต.ต. เกียรติศักดิ์ แสงจันทร์ฉาย, สัมภาษณ์ กันยายน 2535)

เจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่ที่มีความใกล้ชิดกับผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบท มากกว่าบุคคลที่อยู่ในอาชีพอื่น ๆ จะเห็นได้ว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจจะได้รับผลกระทบเป็นอย่างมากจากการกระทำที่เกิดขึ้นเมื่อมีการนำเสนอข่าวสารของหน่วยงานตำรวจในแง่ลบ จะเห็นได้ว่าจะให้ความสำคัญกับหนังสือพิมพ์ส่วนกลางมากกว่าหนังสือพิมพ์ส่วนท้องถิ่น เนื่องจากผลกระทบที่เกิดขึ้นจากหนังสือพิมพ์ส่วนกลางมีมากกว่าและรุนแรงกว่า อาจกล่าวได้ว่า ลักษณะเช่นนี้จึงทำให้ผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทได้มองเห็นความสำคัญและจัดลำดับประเภทสื่อที่ตนเองมีความต้องการเข้าไปดำเนินการ โดยจะมุ่งเข้าไปดำเนินการในสื่อชนิดต่าง ๆ ที่มีความสำคัญ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า สื่อที่เป็นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจะเป็นสื่อชนิดแรกที่มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทจะเข้าไปฝึกหัด

อาชีพเป็นแห่งแรก ต่อจากนั้นจะพยายามหาผู้แนะนำหรือผู้รับรองเพื่อเข้าไปเป็นผู้สื่อข่าวของหนังสือพิมพ์ส่วนกลาง โดยจะเริ่มจากหนังสือพิมพ์มียอดจำหน่ายไม่มากนัก จุดมุ่งหมายที่ผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทต้องการคือ เป็นผู้สื่อข่าวของหนังสือพิมพ์ที่มียอดจำหน่ายสูง มีผู้ติดตามอ่านมาก เช่น หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ และยังพบว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นในกรณีที่มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทเขียนข่าวของหน่วยงานต่าง ๆ ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากหนังสือพิมพ์ส่วนกลางจะมีมากกว่าหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ปัจจุบันเหล่านี้จึงเป็นสาเหตุทำให้ผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทต้องการที่จะเป็นผู้สื่อข่าวของหนังสือพิมพ์ส่วนกลาง นอกจากนี้ พบว่าผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทของจังหวัดเพชรบูรณ์มักจะเป็นผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ส่วนกลาง ควบคู่กับการเป็นผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ส่วนท้องถิ่นเสมอ นายบุญเลิศ พุทธิเจริญ บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ประชาไท และผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า

"ผมใช้วิธีเขียนบทความไปลง ซึ่งทัศนคติอะไรต่าง ๆ ในบ้านเมืองหรือของจังหวัดเพชรบูรณ์เองผมก็ไปลงในหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ผลสะท้อนกลับนั้น มีผลพวงอย่างมาก คือ หนังสือพิมพ์ประชาไทเป็นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ซึ่งในปัจจุบันสังคมในประเทศไทย เขาเห็นว่า หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเป็นหนังสือพิมพ์ที่มีอำนาจน้อย ในขณะที่เดี๋ยวนี้ หนังสือพิมพ์ส่วนกลางเป็นหนังสือพิมพ์ที่มีอำนาจมาก เป็นต้นว่า การเสนอข่าวที่ไม่ถูกต้องของใครสักคน ถ้าเป็นหนังสือพิมพ์เดลินิวส์แล้ว เขาจะถูกเพ่งเล็งทันทีเพราะมันกว้างขวาง ข่าวที่รู้ถึงหูคนส่วนใหญ่ในวงกว้าง แต่ถ้าเป็นประชาไท รู้เฉพาะหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องซึ่งเขาอาจจะช่วยปิดกั้นอะไรอย่างนี้ยอมทำได้ แต่เดลินิวส์แล้วทำไม่ได้ เพราะฉะนั้นเราใช้อิทธิพลจากตรงนี้อีกส่วนหนึ่งมาประกอบกับหนังสือพิมพ์ประชาไท ขยายความว่าเรานำเสนอในหนังสือพิมพ์ขณะเดี๋ยวกันทั้งสองฉบับ ทั้งบทความ ข่าวสารต่าง ๆ เราเสนอไปในขณะเดี๋ยวกัน มันจะเกิดอิทธิพลร่วม

เพราะฉะนั้น บางทีมันก็ได้ประโยชน์จากตรงนี้ สังคมตรงนี้ได้ประโยชน์ และอีก
 ส่วนหนึ่งประชาชนทั่วประเทศเขาอ่านหนังสือพิมพ์เดลิเมล์เรออร์กันมาก เขาก็ทราบ
 ว่า จังหวัดเพชรบูรณ์มีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น เช่น แหล่งท่องเที่ยวขณะนี้จะมีอะไร
 เราเอาไปลง เขาก็ทราบว่าเพชรบูรณ์มีอะไร ตรงไหน เดลิเมล์เรออร์เขาทำอยู่
 ทุกวันนี้ เราสามารถนำเสนอสู่สาธารณชนได้กว้างกว่าหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นของ
 ตนเอง ในขณะเดียวกันหนังสือพิมพ์ของเราเองนั้นเราจะลงอะไรก็ได้ บทความ
 ใดเราก็ลงได้ ในขณะเดียวกันอย่างเราเป็นผู้สื่อข่าวของเดลิเมล์เรออร์นั้น ทาง
 บรรณาธิการกองบรรณาธิการเขาต้องพิจารณาว่าบทความของเขาเหมาะสมไหม
 กันสมัยหรือไม่ เป็นบทความที่มีแนวคิดที่ถูกต้องกับสภาพสังคมปัจจุบันหรือไม่"
 (บุญเลิศ พุทธิเจริญ, สัมภาษณ์ พฤษภาคม 2535)

จากลักษณะการเคลื่อนไหวทางสังคมของผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชน
 ชนบท ตามที่ผู้ให้ข้อมูลหลักได้กล่าวถึงนั้นจะเริ่มต้นจากการทำหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น
 ทั้งสิ้น และการทำหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจะเป็นฐานที่มั่นคงให้กับผู้มีอาชีพสื่อสาร
 มวลชนในชุมชนชนบทของจังหวัดเพชรบูรณ์ หลังจากนั้นจึงมีการสมัครเข้าเป็น
 ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ส่วนกลางซึ่งจะพบเสมอว่ามีการเปลี่ยนแปลงสังกัด
 หนังสือพิมพ์จากฉบับเล็กไปสู่ฉบับใหญ่ขึ้นตามลำดับโดยจะมีการดิ้นรนในทุกวิถีทาง
 เพื่อให้ประสบผลสำเร็จดังกล่าว ซึ่งการยอมรับในส่วนของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ
 นั้น ดร.สุวัฒน์ โชคสุวัฒนกุล นายอำเภอศรีเทพ ได้ให้ทัศนะว่า

"เป็นธรรมดาหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมียอดการจำหน่ายสูงกว่าฉบับอื่น ๆ
 ประชาชนทั่วประเทศอ่านกันอย่างกว้างขวาง ต้องเป็นที่ยอมรับของประชาชน
 ส่วนใหญ่อยู่แล้ว ผู้สื่อข่าวของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐก็ต้องได้รับความเชื่อถือมากขึ้น
 เป็นธรรมดา อันนี้เป็นหลักการทั่วไป แต่การยอมรับจะต้องประกอบด้วยปัจจัย
 หลายด้าน ขึ้นอยู่กับตัวผู้สื่อข่าวด้วย สำหรับหนังสือพิมพ์อีกประเภทหนึ่งที่กำลัง
 ได้รับความนิยมนั้นเพราะมีเนื้อหาสาระหนักแน่น น่าเชื่อถือ ก็คือ

หนังสือพิมพ์มติชน ในฐานะคนอ่านก็ต้องเลือกดูเหมือนกัน ต้องการอ่านหนังสือที่มีคุณภาพ ได้สาระความรู้ เป็นข่าวเจาะลึก มีรายงานข่าวที่น่าสนใจ ต้องใช้ความสามารถของผู้สื่อข่าวในการวิเคราะห์และนำข้อมูลมาเสนอผู้สื่อข่าว หนังสือพิมพ์มติชนมีเก่ง ๆ เยอะ มีการพัฒนาการนำเสนอข่าวใช้หลักวิชาการมากขึ้น ผมว่าผู้สื่อข่าวท้องถิ่นจะต้องมีการพัฒนาเพื่อสามารถปรับตัวให้มีคุณภาพ และเป็นผู้สื่อข่าวที่มีมาตรฐานในระดับชาติต่อไป" (สุวัฒน์ โชคสุวัฒนสกุล, สัมภาษณ์ พฤษภาคม 2535)

ผู้ให้ข้อมูลหลักได้ชี้ให้เห็นถึงการเปลี่ยนสถานภาพของผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทของจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งทางสังคม จากตำแหน่งหนึ่งไปสู่อีกตำแหน่งหนึ่งภายในลำดับชั้นสังคมเดียวกัน (SAME SOCIAL STRATUM) เช่น การเปลี่ยนตำแหน่งจากผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นไปเป็นผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ส่วนกลาง จะเห็นได้ชัดเจนว่าความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เป็นสิ่งที่สร้างความพึงพอใจให้กับผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทของจังหวัดเพชรบูรณ์เป็นอย่างมาก เนื่องจากแนวทางดังกล่าวเป็นความนิยมในอาชีพของสังคม ดังจะเห็นได้ว่าผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นข้าราชการได้ยอมรับถึงอิทธิพลทางด้านต่าง ๆ ที่มีต่อการเลื่อนชั้นทางอาชีพของผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบท

การเลื่อนชั้นทางสังคมในแนวตั้ง (VERTICAL MOBILITY)

เป็นการเคลื่อนที่ของเหล่าปัจเจกบุคคลหรือหมู่คณะทั้งหมด จากลำดับชั้นสังคมหนึ่งไปยังอีกชั้นหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการเคลื่อนขึ้นหรือลงก็ตาม การลำดับชั้นนี้ อาจจะเป็นการลำดับชั้นทางสังคมทั้งหมด หรือเป็นเพียงส่วนหนึ่งของทางสังคม คือทางเศรษฐกิจ อาชีพ หรือการศึกษา เช่น การที่ครอบครัวมั่งคั่ง

(well-to-do) ครอบครัวหนึ่งต้องจนลง หรือการที่ลูกจ้างคนหนึ่งได้รับการส่งเสริมขึ้นสู่ระดับผู้จัดการ (เนนทา วิเศษวิโสภา, 2522) สำหรับการศึกษาถึงการลำดับช่วงชั้นทางสังคมของผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบท ผู้ได้รับการคัดเลือกให้เป็นตัวแทนของผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทเนื่องจากมีปัจจัยหลาย ๆ ด้านเหมาะสม ดังนั้น การศึกษาถึงการเลื่อนชั้นทางสังคมในแนวตั้ง เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการลำดับช่วงชั้นทางสังคมนั้น จึงจำเป็นต้องศึกษาถึงประวัติของบุคคลเหล่านี้เป็นรายบุคคล โดยมีปัจจัยประกอบการพิจารณาคือการใช้ดัชนีอาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ มากำหนดเป็นเกณฑ์ นอกจากนั้นจะคำนึงถึงข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพดั้งเดิมของบิดา และอาชีพปัจจุบันของผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบท ดังนั้นการศึกษาถึงข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทจะทำให้ทราบว่า บุคคลเหล่านี้มีสถานภาพทางสังคมเป็นอย่างไร ในการวิจัยนี้จะใช้การลำดับช่วงชั้นของสถานภาพอาชีพเป็นเครื่องกำหนด โดยจะพิจารณาถึงอิทธิพลทางด้านต่าง ๆ ที่มีต่อการเลื่อนชั้นทางสังคม จะคำนึงถึงทิศทางทางการเลื่อนชั้นทางสังคมที่จะทำให้เกิดสถานภาพการเลื่อนชั้นสูงขึ้น คงเดิม หรือต่ำลง โดยจะพิจารณาข้อมูลจากผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทเท่านั้น

นายเชิดชาส ผลสว่าง ประธานชมรมผู้สื่อข่าวส่วนกลาง

บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ราชทูต เป็นผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยรัฐจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นคนเพชรบูรณ์โดยกำเนิด เชื้อชาติจีน สัญชาติไทย อาชีพปัจจุบันเป็นเจ้าของสถานีน้ำมันผลสว่างบริการ นอกจากนั้นยังเป็นเจ้าของร้านจำหน่ายแบบเรียน เครื่องเขียนผลสว่างพาณิชย์ ซึ่งเป็นตัวแทนขององค์การค้าของคุรุสภาในจังหวัดเพชรบูรณ์ อาชีพดั้งเดิมของบิดาคือ อาชีพรับจ้างทั่วไป ถึงแม้บุคคลผู้นี้จะมีระดับการศึกษาไม่สูงนักแต่ก็ได้รับการยกย่องจากสังคมในฐานะที่เป็นคนดีของจังหวัดเพชรบูรณ์ และเป็นหัวหน้าศูนย์ข่าวหนังสือพิมพ์ไทยรัฐจังหวัดเพชรบูรณ์

นอกจากนั้น ยังเป็นผู้สนับสนุนนักการเมืองทั้งในท้องถิ่นและระดับชาติ

"ที่คำถามว่า นักหนังสือพิมพ์อย่างผมอยู่ที่ใคร หรืออยู่เหนือใครนั้น ถ้าพูดถึงเรื่องอาชีพแล้ว อาชีพผมเป็นอิสระไม่ต้องขึ้นกับใคร ถ้าไปที่ศาลากลาง จังหวัด คงจะใหญ่กว่าผู้ว่าไปไม่ได้ ผมดูแลกิจการเราก็ต้องเกรงใจ หรืออย่างขนส่งจังหวัดก็เหมือนเพื่อนกัน นักการเมืองเขาก็ต้องอยู่เหนือเราอยู่แล้ว ไม่ว่าจะ เป็น ส.ส., ส.จ. แต่ก้านั้น ผู้ใหญ่บ้าน ต้องมาฟังผมมีเรื่องมีปัญหาที่ต้องมาหาผม ตำรวจก็เหมือนกัน ผมว่าอาชีพนี้ต้องยิ่งนักหนังสือพิมพ์นะ"

(เชิดชาย พลสว่าง, สัมภาษณ์ พฤษภาคม 2535)

นายบุญเลิศ พุทธเจริญ ประธานชมรมสื่อมวลชนจังหวัดเพชรบูรณ์ บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ประชาไท ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นคนจังหวัดฉะเชิงเทรา อาชีพในปัจจุบันเป็นเจ้าของไร่มะขามหวานชนิกา มีเนื้อที่รวมประมาณ 1,000 ไร่ นอกจากนี้ยังเป็นกรรมการชมรมผู้ปลูกมะขามหวานจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้รับการยกย่องให้เป็นผู้นำกลุ่มอาชีพ ก้าวหน้าของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย อาชีพดั้งเดิมของบิดาคือเกษตรกร บุคคลผู้นี้จึงมีสถานภาพเป็นคหบดีของจังหวัดเพชรบูรณ์

"เราต้องยกย่องพ่อเมืองเป็นอันดับหนึ่งอยู่แล้วข้าราชการทุกประเภทก็ต้องฟังพาทอาตยาเขา โดยเฉพาะทหารเป็นผู้เสียสละชีวิตเพื่อชาติผมยินดีบริการถ้าทหารเชิญให้ไปทำกิจกรรมร่วมกัน โดยเฉพาะชมรมสื่อมวลชนจังหวัดเพชรบูรณ์ยินดีที่จะรับใช้วีรของชาติ พูดง่าย ๆ ข้าราชการทุกฝ่ายย่อมเหนือกว่ามีเกียรติกว่าประชาชนอยู่แล้ว ผมพูดจริง ๆ นะ อาชีพผมเป็นเกษตรกร เมื่อมาเป็นนักหนังสือพิมพ์อาชีพใหม่ก็ต้องเหนือกว่าอาชีพเก่าแน่นอน ที่ใกล้ชิดหน่อยก็คือพวกข้าราชการอำเภอ ผมว่าแม้แต่ระดับนายอำเภอก็ต้องเป็นที่ฟังพาทของประชาชน เป็นศูนย์รวมของอำเภอนั้นอยู่แล้ว ไม่ว่าจะอาชีพไหน ถ้าทำดีผมยกย่องอยู่แล้ว สื่อมวลชนก็เหมือนหมาเฝ้าบ้าน" (บุญเลิศ พุทธเจริญ, สัมภาษณ์ พฤษภาคม 2535)

นายศิริชัย พรหมรัตนกุล ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยรัฐประจำจังหวัด เพชรบูรณ์ รองประธานชมรมผู้สื่อข่าวเมืองหล่ม อาชีพในปัจจุบัน เป็นเจ้าของ กิจการรถบรรทุกสิบล้อ และกิจการสนุกเกอร์คลับ รวมทั้งเป็นเจ้าของโรงงาน อุตสาหกรรม อาชีพบิดาคือ รับจ้างทั่วไป บุคคลผู้นี้ เป็นผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ไทยรัฐ ที่เก่าแก่ที่สุดของจังหวัดเพชรบูรณ์

"ตำรวจหล่มสัก หล่มเก่า ผมดที่ไรสะเทือนทุกที มันต้องวิ่งมาขอร้อง ผม คุณก็รู้อยู่แล้วนิสัยผมเป็นยังไง ถ้าไม่เหลืออดจริง ๆ หรือเลวจริง ๆ ผมไม่ ทำหрок สารวัตรใหญ่คนก่อนประกาศฆ่าผม ช่วงนั้นผมยังออกมาเที่ยวกลางคืน ดึก ๆ ตื่น ๆ ขับรถไปไหนก็คนเดียว รู้ว่ามันไม่กล้าอยู่แล้ว คนดี ๆ ผมไม่ทำ ธรรมเนียมตำรวจก็รู้จักกันอยู่แล้ว กินตามน้ำผมไม่ว่าแต่ถ้าทำให้ชาวบ้านเดือดร้อน บางเรื่องก็ทนดูไม่ได้เหมือนกัน ผมว่าตำรวจส่วนใหญ่เกรงใจผมนะ"

(ศิริชัย พรหมรัตนกุล, สัมภาษณ์ มิถุนายน 2535)

นายศักดิ์สุดา ฟุ้งกลิ่นสุกษี ประธานชมรมผู้สื่อข่าวเมืองหล่ม หัวหน้าฝ่ายรายการของสถานีวิทยุกองทัพภาคที่ 3 ซึ่งมีอำนาจในการบรรจุ รายการต่าง ๆ ของสถานีวิทยุกองทัพภาคที่ 3 เนื่องจากบริษัทเอกชนเป็นผู้เช่า เวลาสถานีทั้งหมด นอกจากนั้นยังเป็นผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ดาวสยาม ภูมีลาเนา เต็มอยู่อำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อาชีพดั้งเดิมของบิดาคือเกษตรกร ซึ่งจากปัจจัยต่าง ๆ ซึ่ให้เห็นว่ามีสถานภาพทางสังคมที่สูงขึ้น เนื่องจากบุคคลผู้นี้ ได้รับการยอมรับจากผู้มีอาชีพสื่อมวลชนในชุมชนชนบทเขตอำเภอหล่มสักและ อำเภอหล่มเก่าให้เป็นประธานชมรมผู้สื่อข่าวเมืองหล่ม

"ผมมีผู้บังคับบัญชาเป็นทหารอยู่แล้ว เพราะสถานีวิทยุที่ผมสังกัดขึ้นกับ กองทัพภาคที่ 3 เท่าที่สัมผัส ต้องติดต่อกับคนทุกคนทุกอาชีพอยู่แล้ว ถ้าเรียง ความสำคัญในจังหวัด ผมว่า น่าจะจัดลำดับอย่างนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัด ผบ.พล ม.1 ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ถือเป็นสามสถาบันหลักของจังหวัด ส่วนอาชีพอื่น ๆ

เช่น หมอ ครู พ่อค้า นักธุรกิจ ทนายความ ตำรวจ ทหาร เป็นอาชีพที่มีเกียรติ ทั้งสิ้น สื่อมวลชนคงจะไปอยู่เหนือคนพวกนี้ไม่ได้ ส่วนนักการเมืองต้องยกย่องคน พวกนี้เป็นพิเศษ จะหาอาชีพไหนเก่งกว่านักการเมืองผมยังมองไม่เห็น ผมว่า อาชีพสื่อมวลชนเป็นอาชีพที่มีเกียรติ ผมว่าน่าจะจัดเป็นอาชีพอิสระได้เหมือนกัน" (ศักดิ์สุตา ฟุ้งกลิ่นสุกฤษี, สัมภาษณ์ พฤษภาคม 2535)

นายสมิตร โชติวรณ บรรณาธิการหนังสือพิมพ์มวลชน มีภูมิลำเนา เดิมอยู่ที่จังหวัดพิจิตร ในปัจจุบันมีกิจการเกี่ยวกับธุรกิจวิดีโอเทป เริ่มต้นเป็นผู้สื่อข่าวและช่างเรียงพิมพ์ของหนังสือพิมพ์ประชาไท จากนั้นหันมาทำกิจการ ส่วนตัว และเปิดโรงพิมพ์เป็นของตนเอง อาชีพบิดาท่านา นอกจากนั้นยังเป็น ผู้สื่อข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 สี ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์อีกด้วย

"อาชีพที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม ผมว่าทั้งอัยการศาล (เรือนจำ) นักข่าวคงไม่กล้าไปยุ่ง ยกเว้น อาชีพตำรวจอาชีพเดียว ผมไม่รู้เหมือนกันทำไม นักข่าวไม่กลัว เพราะฉะนั้นอาชีพที่จะต้องพึ่งนักข่าวคงมีแต่อาชีพตำรวจกับอาชีพ เกษตรกร" (นายสมิตร โชติวรณ, สัมภาษณ์ พฤษภาคม 2535)

นายสมัย เกษสุวรรณ บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ข่าวใหม่ หนังสือพิมพ์รุ่งเรืองสำส่นและหนังสือพิมพ์เพชรเมืองเลย เป็นคนจังหวัดเพชรบูรณ์ เคยรับราชการในกระทรวงศึกษาธิการ ปัจจุบันมีธุรกิจเงินกู้ นอกเหนือจากการ เป็นเจ้าของโรงพิมพ์ อาชีพของบิดาคือ เกษตรกร แสดงให้เห็นว่าสถานการณ์ ทางสังคมสูงขึ้น

"ขอเรียงลำดับตั้งแต่ใหญ่ไปหาเล็ก

1. นักการเมือง
2. ข้าราชการทุกประเภท
3. พ่อค้า นักธุรกิจ
4. ประชาชนทั่วไป

คุณแล้ว สื่อมวลชนจะเท่ากับหมายเลข 2 และ 3 คือ เท่ากับ
ข้าราชการทั่วไป ยกเว้นตำแหน่งพิเศษ เช่น ผู้ว่า อัยการศาล อธิการวิทยาลัย
ครู ต้องยกให้" (สมัย เกษสุวรรณ, สัมภาษณ์ พฤษภาคม 2535)

น.ต.สุพจน์ วีระวงศ์ หัวหน้าฝ่ายรายการและข่าว สถานีวิทยุ
กระจายเสียง 921 กรป.กลาง ภูมิภาคเหนือเดิม อำเภอเด่นขุนทด จังหวัด
นครราชสีมา อาชีพรับราชการ ก่อนที่จะมาเป็นผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชน
ชนบท จังหวัดเพชรบูรณ์ เคยเป็นผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์สยามรัฐ สายรัฐสภา บิดา
มีอาชีพรับราชการครู อาจกล่าวได้ว่าบุคคลผู้มีสถานภาพทางสังคมเท่าเดิม

"การจัดช่วงชั้นทางสังคมผมว่าต้องดูที่อาชีพดั้งเดิมของผู้สื่อข่าวแต่ละ
คนเป็นหลัก ภาคเอกชนที่เข้ามาเป็นผู้สื่อข่าวจะมีอาชีพหลัก เป็นพ่อค้า นักธุรกิจ
เกือบทั้งหมด คนพวกนี้มีเงินแต่ไม่มีเกียรติ เลยพยายามหาเกียรติมาให้ตัวเอง
อาชีพที่มีเกียรติในจังหวัดก็คือ อาชีพข้าราชการ แนวความคิดของผมที่ได้
วิเคราะห์ดู ผู้สื่อข่าวของจังหวัดเราต้องการจะยกฐานะทางสังคมให้สูงขึ้นเทียบ
เท่าข้าราชการ บุคคลเหล่านี้มีฐานะดีทั้งนั้น โอกาสที่จะได้แสดงตัวให้คนรู้จัก
ก็ต้องเปลี่ยนมาทำอาชีพที่ 2 คือ อาชีพนักหนังสือพิมพ์ สำหรับนักข่าวของสถานี
วิทยุกระจายเสียง 921 กรป.กลาง ทุกคนเป็นข้าราชการ เพราะฉะนั้นความ
รู้สึกเกี่ยวกับสถานภาพจะเกี่ยวข้องกับชั้นยศและสายการบังคับบัญชาตามแบบแผน
ของทางราชการ ผู้สื่อข่าวศรัทธาหรือจะไปวนวายกับข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ไม่ได้
การสัมภาษณ์ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่จะต้องเป็นไปด้วยความสุภาพเรียบร้อย
ประเด็นคำถามจะต้องสร้างสรรค์และเน้นงานพัฒนาของจังหวัด"

(สุพจน์ วีระวงศ์, สัมภาษณ์ พฤษภาคม 2535)

นายสุนทร คงวราคม ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มติชน ประจำจังหวัด
เพชรบูรณ์ เคยเป็นผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์รายวันสยาม หนังสือพิมพ์บ้านเมือง เริ่ม
เข้าสู่วงการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นก่อนเป็นอันดับแรกโดยไม่มีพื้นฐานในเรื่องของ

งานด้านสื่อสารมวลชนมาก่อน ในช่วงหลังเข้ารับการอบรมแนวทางการปฏิบัติ
งานจากหนังสือพิมพ์มติชนเป็นประจำจึงเป็นผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบท
คนหนึ่งที่หันมาทำข่าวอย่างจริงจัง โดยมีอาชีพหลักคือ ทำโรงงานอุตสาหกรรม
นำปลาตราสีปประรด อาชีพดั้งเดิมของบิดาคือ อาชีพรับจ้างทั่วไป

"ผมเข้ามาประสบความสำเร็จในวงการนี้ก็เพราะพี่เอ (เนรทิจ) ตั้ง
แต่มาเป็นผู้สื่อข่าว เรื่องการยอมรับผิดกับสมัยก่อนมาก ตอนเข้าวงการใหม่ ๆ
หนังสือพิมพ์โจมตีผมว่าทำน่ายสมสี่ชาย พอผมมาอยู่มติชนแล้วเป็นยังไง ถ้าให้ผม
พูดถึงเรื่องอาชีพนักข่าว ว่าใครสูงกว่าใคร เมื่อเทียบกับอาชีพอื่น ผมคิดว่า
สื่อมวลชนจะเป็นสถาบันหลักที่คอยรายงานการเคลื่อนไหวภายในสังคมให้
ประชาชนทราบ ผมว่าในอนาคตอาชีพนี้คงจะมีระดับมากขึ้น สถาบันสื่อมวลชนคง
จะต้องคัดเลือกคนให้ดีกว่านี้ไม่ใช่มีเงินเอากลึงถ่ายรูปรูมาแขวนคอตัวเดียวแล้ว
เป็นนักข่าวได้เสียเมื่อไหร่ ถ้าให้ผมเปรียบเทียบอาชีพนี้กับอาชีพอื่นเอาเฉพาะ
คนที่ทำข่าวกันจริง ๆ ในบ้านเราคงมีไม่เกิน 40 คน เรื่องแรกเรื่องของการ
ยอมรับ ตอนนี้อยู่หน่วยงานต้นตัวในเรื่องนี้มาก อาชีพสื่อมวลชนคงอยู่ในอันดับ
ต้น ๆ ผู้ใหญ่ในจังหวัดทุกคนก็ยอมรับในเรื่องนี้ ผมว่า อาชีพของผมได้รับเกียรติ
พอ ๆ กับอาชีพข้าราชการ" (สุนทร คงวราคม, สัมภาษณ์ พฤษภาคม 2535)

นายสุรชัย สุขกรรม นักประชาสัมพันธ์ 5 สำนักงานประชาสัมพันธ์
จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่มีประสบการณ์ในการสื่อสารมวลชนมาประมาณ 18 ปี ภูมิลำเนาเดิม
จังหวัดภูเก็ต อาชีพรับราชการ อาชีพบิดาคือ เกษตรกร

"ในฐานะสื่อมวลชนของรัฐที่จะต้องประสานงานกับสื่อมวลชนของ
จังหวัดเพชรบูรณ์ ทุกสาขา ความเป็นไปได้ในตอนนี้ สื่อมวลชนน่าจะมีเกียรติ
เทียบเท่าอาชีพราชการ ถือได้ว่าเป็นองค์กรหนึ่งของสังคม อาชีพรับราชการ
เป็นอาชีพชั้นนำของจังหวัด ความนิยมในการทำงานอาชีพอิสระ ค้าขาย หรือ
ธุรกิจยังมีน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับอย่างนี้อาชีพสื่อมวลชนจึงเป็นอาชีพที่ทุกคนใน

สังคมจะต้องให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ตามที่คณะของผม ผู้ว่าราชการจังหวัดมาเป็นอันดับ 1 ถ้าพูดถึงตัวบุคคล หัวหน้าหน่วยงาน ทั้งทหาร ตำรวจ ข้าราชการพลเรือน เป็นอันดับ 2 หัวหน้ากลุ่มพลังมวลชนที่สำคัญ เช่น ประธานหอการค้า นายกสมาคมพาณิชย์ ประธานชมรมผู้ปลูกมะขามหวาน แกนนำของอาชีพอิสระเหล่านี้ถือว่า มีความสำคัญเป็นอันดับ 3 ผู้สื่อข่าวอยู่ในอันดับที่ 4 อาชีพที่ไม่ได้เอ่ยถึงอยู่ในระดับรองลงมา ยกเว้นนักการเมือง"

(สุริย์ สุขกรรม, สัมภาษณ์ พฤษภาคม 2535)

นายกิตติพงษ์ รัตนวิภาคกุล ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์วิไลจักร เดลินิวส์ เดลิมีเรอร์ ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ เคยเป็นประธานชมรมร้านขายยาจังหวัดเพชรบูรณ์ มีภูมิลำเนาเดิม จังหวัดนครสวรรค์ ในปัจจุบันประกอบอาชีพทำร้านขายยาแผนปัจจุบัน อาชีพบิดาคือ รับจ้างทั่วไป

"ผมขอจัดลำดับความนิยมและความมีเกียรติในอาชีพ เท่าที่ผมมองเปรียบเทียบระหว่างอาชีพการสื่อสารมวลชนกับอาชีพทั่ว ๆ ไป ในปัจจุบันมีการเลือกตั้งผ่านไปสด ๆ ร้อน ๆ เมื่อเดือนมีนาคม จังหวัดเพชรบูรณ์ของเรามีการต่อสู้กันอย่างรุนแรงระหว่างนักการเมืองท่านหนึ่ง ขอให้ผมเอ่ยชื่อเลยกับนายอำเภอที่เป็นข้าราชการ คนที่มีอาชีพสื่อสารมวลชนอย่างพวกผมต้องเข้าไปเกี่ยวข้องมากมายเพราะต่างฝ่ายต่างให้ข้อมูลหวังใช้พวกผมเป็นกระบอกเสียงหามวลชนให้กับตนเอง สิ่งนี้พิสูจน์ให้เห็นแล้วใช้ไหมครับคุณนรภิจว่า อาชีพสื่อสารมวลชนมีความสำคัญมาก เหตุการณ์แบบนี้ผมขอสรุปว่าอาชีพนักข่าวเป็นรองก็แต่นักการเมืองกับข้าราชการเท่านั้น" (กิตติพงษ์ รัตนวิภาคกุล, สัมภาษณ์ พฤษภาคม 2535)

ผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทของจังหวัดเพชรบูรณ์ สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดช่วงชั้นทางสังคมในแนวตั้งได้เป็นอย่างดี เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลหลักจะต้องปฏิบัติงานและมีความสัมพันธ์กับกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ทุกกลุ่ม

อย่างต่อเนื่อง ใกล้ชิด ยาวนานพอสมควร ดังนั้นจึงสามารถให้รายละเอียดในเรื่องของความสัมพันธ์ทางด้านอาชีพ จากการศึกษา พบว่าอาชีพนักการเมืองจะอยู่ในช่วงชั้นทางสังคมที่สูงกว่าอาชีพสื่อมวลชน ส่วนอาชีพข้าราชการจะมีสถานภาพที่สูงกว่า ต่ำกว่า หรือเท่าเทียมกับผู้มีอาชีพสื่อมวลชนในชุมชนชนบท ขึ้นอยู่กับลักษณะของตำแหน่งที่ดำรงอยู่ สำหรับอาชีพที่ผู้ให้ข้อมูลหลักให้ทัศนะตรงกันว่า มีช่วงชั้นทางสังคมที่ต่ำที่สุดก็คือ อาชีพเกษตรกร

จากการศึกษาในบทนี้ พบว่าผู้ว่าราชการจังหวัดจะมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าผู้มีอาชีพสื่อมวลชนท้องถิ่นในทุกกรณี โดยเป็นศูนย์กลางแห่งอำนาจในการสั่งการให้หน่วยราชการดำเนินการตามแผนงาน และโครงการที่วางไว้ในการพัฒนาจังหวัด การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น อันเนื่องมาจากผู้มีอาชีพสื่อมวลชนในชุมชนชนบท ผู้ว่าราชการจังหวัดจะสั่งการผ่านหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือเสนอข่าวผ่านสื่อมวลชนไปยังประชาชนเป็นกรณี ๆ ไป

ในอีกประเด็นหนึ่ง ผู้ว่าราชการจังหวัดจะมีความสัมพันธ์กับผู้มีอาชีพสื่อมวลชนในชุมชนชนบทในสถานภาพที่อยู่ในระดับเดียวกัน เป็นเสมือนเพื่อน ซึ่งจะต้องขอความร่วมมือในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือนโยบายที่วางไว้ ซึ่งความร่วมมือดังกล่าวนี้เป็นกุศโลบายของนักปกครองที่จะทำให้การปกครองภายในจังหวัดได้รับความร่วมมือจากทุก ๆ ฝ่าย นั่นเอง

ในส่วนของข้าราชการตำรวจ พบว่า ความสัมพันธ์กับผู้มีอาชีพสื่อมวลชนในชุมชนชนบทเป็นไปในลักษณะที่อยู่ในช่วงชั้นทางสังคมที่ใกล้เคียงกันหรือผู้มีอาชีพสื่อมวลชนในชุมชนชนบทเหนือกว่าเล็กน้อย เนื่องจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ มีจุดอ่อนหลายประการทั้งทางด้านระเบียบปฏิบัติของทางราชการ และที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่โดยตรง

ในส่วนของข้าราชการทหาร ความสัมพันธ์ของทั้งสองกลุ่มนี้มีช่วงชั้นทางสังคมที่ทหารอยู่เหนืออาชีพผู้มีอาชีพสื่อมวลชนในชุมชนชนบท ดังนั้นทหาร

จะมีการสั่งการจากข้างบนลงมาข้างล่างเนื่องจากผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนใน
ชุมชนชนบท มีความคาดหวังว่าจะได้รับประโยชน์จากทางทหาร

ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มข้าราชการพลเรือนทั่วไปกับผู้มีอาชีพสื่อสาร
มวลชนในชุมชนชนบทอยู่ในช่วงชั้นทางสังคมใกล้เคียงกันใน 3 ลักษณะ คือ
สูงกว่า ต่ำกว่า หรือเท่าเทียมกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของตำแหน่งที่ดำรงอยู่

สำหรับนักการเมืองซึ่งมาจากการเลือกตั้งในทุกระดับ พบว่ามีช่วงชั้น
ทางสังคมที่สูงกว่าผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบท เนื่องจากบุคคลเหล่านี้
เมื่อได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนแล้วจะดำรงตำแหน่งซึ่งอยู่ในฝ่ายบริหาร
ของหน่วยงาน จึงพบว่าผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนจะเป็นผู้สนับสนุนแกนนำของกลุ่ม
ตน ให้ได้รับการเลือกตั้ง

กลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ในท้องถิ่น อาทิ หอการค้าจังหวัดและชมรม
ผู้ปลูกมะขามหวาน ซึ่งจะมีฐานะทางเศรษฐกิจดี ดังนั้นกลุ่มบุคคลเหล่านี้จะมี
ช่วงชั้นทางสังคมที่ใกล้เคียงกับผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบท

ในส่วนของกลุ่มผู้มีอาชีพอิสระ พบว่า ความสัมพันธ์กับผู้มีอาชีพสื่อสาร
มวลชนในชุมชนชนบทนั้น จะอยู่ในช่วงชั้นทางสังคมที่สูงกว่า เนื่องจากผู้ประกอบการ
อาชีพอิสระจะมีแนวคิดและลักษณะอาชีพที่ไม่ต้องขึ้นกับอิทธิพลภายนอก ดังนั้นจึง
สามารถให้คำแนะนำต่าง ๆ แก่สื่อมวลชนได้เป็นอย่างดี

จากข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพของผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบท
จะพบว่าการจัดช่วงชั้นทางสังคม อาชีพสื่อสารมวลชนเป็นเพียงอาชีพรอง ดังนั้น
จำเป็นอย่างยิ่งที่จะยึดอาชีพหลักของผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทมา
เปรียบเทียบกับอาชีพของบิดา จะพบว่าในกรณีที่บิดามีอาชีพรับจ้างทั่วไปหรือ
เกษตรกรผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทจะมีการเลื่อนชั้นทางสังคมที่สูงขึ้น
ในขณะที่อาชีพบิดาเป็นอาชีพรับราชการหรือค้าขาย ผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชน
ในชุมชนชนบท จะไม่มีการเลื่อนชั้นทางสังคมซึ่งเกิดขึ้นจากลักษณะอาชีพของบิดา

จากการศึกษา พบว่าสื่อมวลชนมีแรงจูงใจที่จะกระทำตามสถานภาพและบทบาทของตนเพื่อที่จะให้เป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งเป็นไปตามแนวทางของทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ นอกจากนี้ พบว่า ผู้มีอาชีพสื่อสารมวลชนในชุมชนชนบทมีเหตุจูงใจ เนื่องจากการได้รับสิ่งตอบแทนจากการเข้าสู่อาชีพ ดังนั้น ผู้มีอาชีพอื่น ๆ จึงหลงใหลเข้ามายึดอาชีพสื่อสารมวลชน ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการแลกเปลี่ยนที่กล่าวถึงบุคคลในสังคมจะกระทำซ้ำสำหรับพฤติกรรมซึ่งพิสูจน์แล้วว่าได้รับรางวัลในอดีต นอกจากนี้จากข้อมูลที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่จะยอมรับองค์กรทางราชการโดยเฉพาะผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งเปรียบเสมือนตัวแทนขององค์กรต่าง ๆ ในจังหวัด ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีอำนาจนิยมที่ว่าสื่อมวลชนควรยอมรับอยู่ใต้อำนาจรัฐ ประการสำคัญผู้ให้ข้อมูลหลักยังได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับหน้าที่ของสื่อมวลชนในเรื่องของการแจ้งข่าวสาร การให้ความบันเทิง หน้าที่ในด้านธุรกิจหนังสือพิมพ์ที่ลึกลับและหน้าที่ในการที่จะตรวจตราควบคุมรัฐบาล หนังสือพิมพ์มีหน้าที่คอยดูแลมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจในทางที่ผิด หรือเกินขอบเขต หนังสือพิมพ์เป็นคนยามผู้เฝ้ามองการดำเนินการของระบอบประชาธิปไตย คอยระมัดระวังจับตาดูแลและเอะอะขึ้นเมื่อมีการปฏิบัติหน้าที่ในทางมิชอบซึ่งเป็นไปตามหลักการทฤษฎีอิสรภาพนิยม